

„ KATICABOGÁR” EVANGÉLIKUS ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Hatálybalépés időpontja: 2022. június.

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK	3
1. BEVEZETÉS	7
1.1 Az óvoda adatai	7
1.2 Az óvoda jogállása	7
1.3 Az óvoda bemutatása	8
2. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	9
2.1 Gyermekekép	9
2.2 Óvodakép	10
2.2.1 Keresztyén lelki nevelés.....	11
2.2.2 Műveltségi területekbe ágyazott játékos tanulás	11
2.2.3 A német nemzetiség hagyományainak megismerése, ápolása.....	11
2.2.4 Szülők bevonása az óvodai életbe.....	11
2.3 Hagyományaink	12
2.4 Nevelésfilozófiánk, értékrendszerünk	13
3. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	18
3.1 Az egészséges életmód alakítása.....	18
3.1.1 Óvodánk egészségfejlesztő programja:.....	18
3.1.2. Az óvodában a magas telítettség-tartalmú ételek fogyasztása csökkentésének teendői: 20	
3.2 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	20
3.2.1 Keresztyén nevelés	20
3.2.2 Lelki nevelés	22
3.3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	26
3.3.1 Anyanyelvi nevelés	26
3.3.2 Értelmi nevelés	27
3.4 Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése	29
3.4.1 Különleges bánásmódot igénylő gyermekek.....	29
3.4.2 Hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek	32
4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	33
4.1 Személyi feltételek	33
4.1.1 Pedagóguskép.....	33
4.1.2 Dajkakép	34
4.2 Tárgyi feltételek.....	35
4.3 Az óvodai élet megszervezése.....	36
4.3.1 Működési rend.....	36
4.3.2 Szervezeti és időkeretek.....	36
4.4 Az óvodai csoport kötelező dokumentumai.....	38
4.4.1 Csoportnapló	38
4.4.2 Egyéni fejlődési napló.....	39
4.5 Az óvoda kapcsolatai	39
4.5.1 Közvetlen belső partnereink.....	39
4.5.2 Közvetlen külső partnereink.....	40
4.5.3 Közvetett külső partnereink	42
5. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI.....	45
5.1 Játék.....	45
5.2 Verselés, mesélés	46

5.3	Ének-zene, énekes játék, gyermektánc	47
5.4	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.....	49
5.5	Mozgás	50
5.6	A külső világ tevékeny megismerése.....	52
5.7	Munkajellegű tevékenységek	53
5.8	A tevékenységekben megvalósuló tanulás	54
6	A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	56
6.1	Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés területén.....	56
6.2	Anyanyelvi nevelés	57
6.3	Az egészséges életmód alakításának érdekében	57
6.4	Játék.....	58
6.5	Verselés, mesélés	58
6.6	Ének-zene, énekes játék, gyermektánc	58
6.7	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.....	59
6.8	Mozgás	59
6.9	A külső világ tevékeny megismerése.....	60
6.10	Munkajellegű tevékenységek	60
6.11	A tevékenységekben megvalósuló tanulás	61
7	GYERMEKVÉDELEM	61
8	PROGRAMUNK BEVÁLÁSÁNAK ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE - INTÉZMÉNYI ÖNÉRTÉKELÉS.....	63
9	A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE.....	65
10	TANULMÁNYOZOTT ÉS FELHASZNÁLT IRODALOM	66
11	ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT	68
12	LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	69

KÜLDETÉSÜNK

Emberi életünk legfontosabb értékei a szeretet, megbocsátás és a felelősség. Evangélikus egyházi intézményként azt az örömhírt képviseljük, hogy ezek az értékek mindannyiunk számára elérhetők Jézus Krisztus által. Az Ő tökéletes szeretete kiapadhatatlan forrás, ahonnan naponta meríthetünk.

Isten számára a legnagyobb érték az emberi élet. Ezt képviseljük akkor, amikor a ránk bízott gyermekek testi- lelki - szellemi fejlődését segítjük. Ezért különösen is szem előtt tartjuk, hogy olyan drágaköveket kell csiszolnunk, amik nem csak a szülők, de a mennyei Atya számára is pótolhatatlanok, egyediek. A személyiségfejlesztés során egyéni adottságaikra tekintettel, célzottan, ugyanakkor sokoldalú módon fejlesztjük a gyermekek képességeit és teret adunk kibontakozó tehetségüknek.

Arculatunkban és nevelésünk során ragaszkodunk a német nemzetiségi jelleghez, a nyelv és a tradíciók megőrzéséhez. Kapcsolatrendszerünkben kiemelt helyen szerepel a helyi németiség szervezeteivel való együttműködés.

Új élettérként jelenünk meg a gyermekek számára, mintegy második otthonként. Igyekszünk biztonságos háttérként körülölelni őket. Tudásunkkal, pedagógus attitűdjeinkkel és Jézusba vetett hitünkkel azt közvetítjük a szülői ház felé, hogy óvodánk féltőn szerető közeg. Itt mindig van Valaki, aki a kicsiket- és nagyokat is meghallgatja.

Feladatunknak tartjuk, hogy a pedagógusi-, a gyermeki-, és a szülői közösségek egymás közti és egymáson belüli kapcsolataiban is megadjuk egymásnak az emberi méltóságnak kijáró tiszteletet és a krisztusi szeretet szabadságát. Nyitottságunkkal együtt toleráns közösség szeretnénk lenni a más felekezetűek vagy vallás nélküliek irányában is. Ezt jelenti számunkra, hogy ökumenikus nyitottságú, ugyanakkor keresztyén küldetésünket komolyan vevő intézményként dolgozunk.

Pedagógusként elkötelezzük magunkat a folyamatos fejlődés és megújulás mellett az egyéni lelki élet és a szakmai, módszertani ismeretek terén, hangsúlyt fektetünk a társas kapcsolatok ápolására, a szociális érzékenység fejlesztésére és a teremtet világ védelmére.

Örömmel tölt el bennünket, hogy a családokon túl nagyobb családuknak, a település evangélikussága is támogatja munkánkat.

1. BEVEZETÉS

1.1 Az óvoda adatai

Az óvoda hivatalos elnevezése: „Katicabogár” Evangélikus Óvoda

Az óvoda pontos címe, telefonszáma: **5650 Mezőberény Luther utca 9. +36-66-352-803**

Az óvoda fenntartója, címe, telefonszáma:

Magyarországi Evangélikus Egyház, 1085 Budapest, Üllői út 24. +36-1-483-2260

Az óvoda alapítója:

Mezőberény I. kerületi Evangélikus Egyházközség

5650 Mezőberény Kossuth tér 6.

Tel/Fax 66/352 040

1.2 Az óvoda jogállása

A Magyarországi Evangélikus Egyház, mint fenntartó felügyeli és segíti az intézmény működését. A Mezőberény I. kerületi Evangélikus Egyházközség (Mezőberény, Kossuth tér 6.), mint alapító felelősen támogatja az óvoda működését.

Az Evangélikus Óvoda a Magyarországi Evangélikus Egyház egyik köznevelési intézményeként működik, annak közoktatási törvénye alapján, mint az intézményes nevelés alapintézménye.

Az óvoda: önálló gazdálkodású intézmény.

Költségvetési támogatást: a Magyar Államkincstár Békés Megyei Igazgatóságától és a Magyarországi Evangélikus Egyháztól kap.

Az óvoda alapfeladata alapító okirat szerint:

- óvodai nevelés
- a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése

Az intézmény alapfeladatában elláthatja a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján értelmi (ezen belül: enyhén értelmi fogyatékos) vagy beszéd-fogyatékos gyermekek nevelését és egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavar) küzdő gyermekek nevelését.

- Az intézményben vallási, világnézeti tekintetben elkötelezett nevelés folyik.

1.3 Az óvoda bemutatása

1877. április 15-én alakult meg a háromnemzetiségű Mezőberényben a Mezőberényi Kisdédóvó Egyesület. Egyik fő támogatója Petz Gyula evangélikus lelkész volt, segítségével még az adott év szeptember 1-jén megkezdte működését a település első óvodája, mai óvodánk őse és jogelődje. Elhelyezkedése miatt előnyt élveztek a település központjában lévő, németek lakta községrész gyermekei. Az óvodában a magyar és német nyelvet egyaránt használták. A gyermekek és az óvónő - a lelkész leánya - is jól beszélt mindkét nyelvet. Az óvoda 1886-ban kapott új épületet, azóta működik mai helyén.

A német nyelv használata az idők folyamán elmaradt, majd 1988-tól kezdődően középső és nagycsoportban - játékos formában - ismét találkozhattak óvodásaink a német nyelvvel. 1997 – 2016-ig az óvoda alapfeladatként folytatta a kétnyelvű nemzetiségi nevelést. 2017 szeptemberétől a szigorodó törvényi változások miatt a német nemzetiség hagyományainak megismerését, ápolását vállaljuk fel. Mondókák, dalos játékok közvetítésével ismertetjük meg a gyermekeket a német nyelvvel.

A Mezőberény I. kerületi Evangélikus Egyházközség lelkészeivel kialakított jó munkakapcsolat eredményeképpen 2000-től egyre hangsúlyosabb és koncepciózusabb lett az egyházi jelenlét az intézményben. A gyermekek érzelmi fejlődését a biblikus foglalkozások, beszélgető-körök pozitívan segítik elő. A szülők gyermekük lelki nevelésére vonatkozó igényét komolyan véve a helyi gyülekezet a 2010-es évben kezdeményezte a fenntartóváltást. A templom oltárképét Orlay Petrics Soma 1854-ben festette, témája „Engedjétek hozzám a kisdedeket!” A gyermekek evangéliumának képi megjelenítése erősíti a gyülekezet küldetéstudatát és a gyermekek közötti végzett szolgálatot hangsúlyozza.

Napközi otthonos óvodaként felelősen vállaljuk a családi nevelés kiegészítését. A keresztyén szellemiségű nevelés a városban hiánypótló, Isten szeretetének közvetítésében más minőségű nevelői munka jelenik meg az óvodában.

2 GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

2.1 Gyermekkép

Hitvallásunk: Bizony az Úr ajándéka a gyermek, az anyaméh gyümölcse jutalom.

Zsoltár 127,3

Minden ember Isten egyedi és páratlan teremtménye, megismételhetetlen individuum. Jézus Krisztus példaként állítja elénk a gyermekeket, ezért számunkra a gyermeki identitás különösen is komolyan veendő! Emberi méltóságát és szabadságát tiszteletben kell tartanunk, azt nem veszélyeztethetjük. Élete, egyénisége felbecsülhetetlen érték.

A gyermek alapvető joga, hogy születésétől fogva olyan nevelésben részesüljön, amelyben személyisége a leginkább kiteljesedhet.

Joga van:

- az egyenlőséghez (függetlenül a vallástól, származástól, nemiségtől)
- az egészséges testi és lelki fejlődéshez
- különleges bánásmódhoz, ha fogyatékos
- a szeretethez, a megértéshez és a gondoskodáshoz
- a támogatáshoz, a játékhoz, a pihenéshez
- szükség esetén az azonnali segítséghez
- ahhoz, hogy megoltalmazza a kegyetlenségtől, az elhanyagolástól és a kihasználástól.

Szüksége van:

- testi és lelki biztonságra
- megfelelő táplálkozásra
- elismerésre, visszaigazolásra
- mozgástérre
- állandóságra
- valódi példaképekre
- szilárd erkölcsi értékekre
- harmonikus kapcsolatokra

Minden gyermek számára biztosítjuk, hogy nemétől függetlenül bármilyen tevékenységben részt vegyen, ugyanakkor erősítjük a nemek közötti illemszabályokat valamint biztosítjuk a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét. A migráns gyerekek óvodai nevelésében – szükség esetén - biztosítani igyekszünk az önazonosságuk megőrzését, ápolását, erősítését.

Emberképünket négy fontos kapcsolatrendszer határozza meg.

- önismeret- viszonyunk saját magunkhoz
- társas kapcsolataink- szeretetkapcsolatok embertársainkkal
- helyünk a világban- viszonyunk a természeti és tárgyi környezettel
- transzcendens kapcsolat- bizalmi kapcsolat a Teremtő Istennel

Célunk: hogy a ránk bízott gyermek derűs és őszinte, életet igenlő és azt becsülni tudó legyen. Váljon nyitott, felelősségteljes, szabad és önálló emberré. Merjen bátran odafordulni a felnőttekhez, társaihoz, merjen imádkozni. Tapasztalhassa meg az emberi közösség és Isten segítő szeretetét. Jöjjön rá, hogy a mennyei Atyára a későbbiekben is minden helyzetben számíthat, s benne bízva kiegyensúlyozott személyiséggé fejlődhet, megtalálhatja helyét, boldogulását a világban.

2.2 Óvodakép

Hitvallásunk:

Neveld a gyermeket a neki megfelelő módon, még ha megöregszik, akkor sem tér el attól.

Péld 22,6

Az óvodai nevelés általános feladatai mellett programunkban hangsúlyosan van jelen az óvodánk missziói, gyülekezetépítő szerepe. A folyamatos együttműködés során erősödik a gyülekezettel való kapcsolatunk. Emellett komolyan vesszük a német nemzetiség hagyományainak megismertetését a gyermekekkel, igyekszünk a helyi Német Nemzetiségi Önkormányzattal és a Mezőberényi Német Hagyományápoló Egyesülettel való jó együttműködésre.

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében is biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, segíteni társadalmi integrálását.

A program nevelési súlypontjai

2.2.1 Keresztvén lelki nevelés

Ökumenikus nyitottságú, evangélikus szellemiségű lelki nevelés. Az ember test- lélek- szellem hármas egység, ezt szem előtt tartva segítjük elő a gyermekek személyiségfejlődését. Ez életkoruknak megfelelő, érzelmi életüket kiteljesítő, pozitív személyiségjegyeiket megerősítő nevelés, melyet gyermekszeretet és a pedagógiai optimizmus jellemez. A keresztény nevelés során is kiemelt nevelési területnek tekintjük a szabad játékot és a mozgás sokféle tapasztalatszerzési lehetőségét.

2.2.2 Műveltségi területekbe ágyazott játékos tanulás

Cselekvésben, élettevékenységekben fejlesztve a gyermekek képességeit. Nyílt végű tanulási folyamat létrehozására törekszünk, amelyben érvényre jut a gyermekcsoport érdeklődése, ismereteinek mélysége, képességeik és készségeik szintje.

2.2.3 A német nemzetiség hagyományainak megismerése, ápolása

A gyermekeket a magyar hagyományok, népszokások mellett megismertetjük a német nemzetiség kultúrájával, játékos formában segítjük a német nyelvhez való pozitív viszony kialakítását. A régi népszokások felelevenítése során megismerhetik a gyermekek a hozzá kapcsolódó tárgyakat, kézműves mesterségeket. Megismerik a helyi németek muzeális gyűjteményét, régi berendezési tárgyakat, használati eszközöket.

2.2.4 Szülők bevonása az óvodai életbe.

Törekszünk a szülői házzal való dinamikus együttműködésre, a szülők bevonására az óvoda mindennapjaiba. A szülőkkel együtt veszünk részt a gyülekezeti, a nemzetiséghez kötődő, egyes jeles napokhoz kapcsolódó nyílt napokon, illetőleg a városi programokon a hagyományoknak megfelelően.

2.3 Hagyományaink

Óvodánk életét alapvetően az egyházi esztendő eseményeihez igazítjuk, ezért ünnepeink is – ahogyan társadalmi szinten is- elsősorban az egyházi ünnepekhez kapcsolódnak.

Az egyházi ünnepek alkalmi egyrészt az óvodai élettérben zajlanak, másrészt nagyszerű lehetőségek a gyülekezettel való kapcsolat kialakítására. Az ünnepi istentiszteletek és családi napok emelkedett hangulatú óvodai és gyülekezeti eseményt jelentenek: egy nagy családi közösség kialakulását segítik elő a szülői ház és az evangélikus egyházközség között. Az ünnepkörökhöz kapcsolódó játszóházak a bensőséges, felszabadult ünnepi készülődésbe vonnak be, és kötetlen gyülekezeti részvételt biztosítanak a gyermekek, családtagok és a nevelőtestület tagjai számára is.

A családi istentiszteletek, és más egyházi alkalmak a közös hit megélésének színterei. Ezek a programok lehetőséget biztosítanak az evangélikus egyházzal való ismerkedésre, ugyanakkor különleges örömforrást jelentenek kicsiknek-nagyoknak. A gyermekek számára is átélhető ünnepi események rendjét közösen alakítja ki a nevelőtestület és a gyülekezet lelkésze.

Természetesen a hagyományos óvodai ünnepek, ünnepélyek is szerves részét képezik intézményünk életének. A hagyományosan évszakhoz kapcsolódó, a város és a német nemzetiség életében jelentős, illetve a kiemelkedő állami ünnepek a gyermekek életkorának megfelelő módon jelennek meg.

Az óvodás évek alatt a gyermekek számára igen fontos események személyes életük állomásai: a születés- és névnapok. Ilyenkor rácsodálkozhatunk az ünnepelt szépségére, egyediségére, és vele együtt örülhetünk, megköszönhetjük Istennek, hogy ismerhetjük őt. Ezeken az alkalmakon a gyerekek újra és újra megélhetik a közös készülődés és az ajándékozó szeretet örömét.

Óvodánk ünnepi rendezvényei:

<i>Születés és névnapok</i>	ünnepelt gyermek köszöntése, ajándékatadás
<i>Nyárbúcsúztató</i>	kirándulások, az őszi természet megfigyelése,
<i>„Erntedankfest”</i>	aratási hálaadó istentisztelet, „teremtésünnep”
<i>Mihály nap</i>	vásár az óvodában – saját készítésű „portékák”

<i>Reformáció ünnepe</i>	az evangélikussághoz való kötődés megalapozása
<i>Márton nap</i>	megünneplése a német nemzetiségi hagyományokhoz kapcsolódóan - lampionos felvonulás, lampionok elkészítése, közös munkadélután a szülőkkel
<i>Mikulásnap</i>	ünnepség megrendezése
<i>Advent</i>	adventi koszorú készítés, meghitt gyertyagyújtások
<i>Adventi játszóház</i>	a gyülekezet tanácstermében a helyi német szervezetekkel közösen.
<i>Gyermekek karácsonya</i>	decemberben a templomban – szülőkkel
<i>Vízkereszt</i>	a karácsonyi ünnepi pillanatok felelevenítése, lezárása
<i>Farsang</i>	„maszkabál” vidám ünnepi délelőtti jelmezbe öltözve
<i>Feltámadás ünnepe</i>	a feltámadás örömeinek, az élet ünnepének bemutatása
<i>Húsvéti kézműves délután</i>	a tavaszi hagyományok megismertetése, tojásfestés, ünnepi készülődés a gyülekezetben a helyi német szervezetekkel közösen
<i>Nyílt napok</i>	a leendő gyerekeknek és szülőknek, ismerkedés az óvoda életével
<i>Országos Ovis Olimpia</i>	Központilag kiadott feladatok alapján az evangélikus óvodákban
<i>Anyák napja</i>	ajándékkészítés, délután műsor a gyülekezeti házban, az édesanyáknak
<i>Gyermeknap</i>	változatos tevékenységek szervezésével vidám, játékos délelőtti
<i>Pünkösdi ünnep</i>	tanévzáró ünnepi családi istentisztelet a templomban
<i>Évzáró- és óvodai ballagás</i>	csoportonkénti műsor az éves anyagból, nagycsoportosok búcsúztatása
<i>Nemzeti ünnepek</i>	életkoruknak megfelelően március 15-én sétá a Kossuth, Széchenyi, Petőfi szobrokhoz augusztus 20-án (a városi rendezvényhez igazodva felvonulás)
<i>Német nemzetiséghez kapcsolódó egyéb programok</i>	Csöröge sütés, tojásfestés, lekvár főzés, mézeskalács sütés, tánc...

2.4 Nevelésfilozófiánk, értékrendszerünk

Evangélikus intézményként értékrendszerünk, keresztyén nevelésfilozófiánk alapja a Szentírás. Elsősorban Jézus Krisztus személyét, tanítását, a Bibliában található és a gyermekek számára jól érthető történeteket szeretnénk továbbadni. Megismertetjük velük az egymás mellett élés alapvető szabályait, erkölcsi értékeit, életvezetési mintát kínálva számukra. Mindeközben szem előtt tartjuk a gyermekek lelki érettségét, érzékenységét, befogadó készségét, azaz életkori sajátosságait.

Egész Európában ráirányul a figyelem az iskoláskor előtti nevelésre, az óvodák szerepére, amely a leghatékonyabban képes kiegyenlíteni a családi nevelésből fakadó esélyegyenlőtlenségeket. Emellett a pszichológiai kutatások is rávilágítottak az érzelmi és szociális faktorok fontosságára a korai gyermekkori fejlődésben. Mindinkább erősödik az a meggyőződés, hogy az ember fejlődése szempontjából a legmeghatározóbb történések a születés időpontja és a 6. életév közötti szakaszban zajlanak. Különös felelősségünk tehát ebben az életszakaszban a tőlünk telhető legjobb nevelést biztosítani a ránk bízott gyermekek számára. Ebben az összefüggésben nagy jelentőséggel bír Pál apostol a szeretethimnuszának bevezetése, mely a szeretetet a legkiválóbb útként aposztrofálja.

Az ember számára nélkülözhetetlen az a kapcsolatrendszer, amelyet életünkben Isten jelenléte garantál. Földi életünk és óvodásaink életminősége függ attól, hogy milyen mértékben tudjuk átadni számukra azokat az információkat, amelyek a keresztyén élet kibontakozásához a legfontosabbak. Gyermekeinket természetességgel és szeretettel akarjuk hitre nyitottá nevelni, úgy mutatva be nekik ezt a világot, hogy teljes világképük legyen. Célunk, hogy ne csak a látható, hanem a láthatatlan világra vonatkozó ismeretekkel is rendelkezzenek.

Jézus Krisztus nem csak, mint bölcs tanító áll előttünk, hanem a gyermekek barátjaként is, aki láthatatlanul, de valóságosan velük van minden napon. Az ő tökéletes emberi és isteni tulajdonságai példát adnak, de olyan erőt is sugároznak, ami túlmutat emberi lehetőségeinken. Erős Istenként áll mellettünk, aki a legfélelmetesebb ellenségünket, a halált is legyőzte. Benne egy hatalmas barátot mutatunk be a gyerekeknek, aki életük során biztos támaszt nyújt majd számukra.

Egyházi programunk gyermekközpontú. Jézus több beszédében is pozitív és követendő példaként állítja a felnőttek elé a gyermekeket. A kegyes és vallásos tanítványok számára is példa a gyermek, akihez hasonlóvá válva lehet csak bejutni a mennyek országába. Jézus a gyermek bizalmát, alázatát, tiszta szívből való cselekvését állítja elénk, sőt szigorúan figyelmezteti a felnőtteket a hozzájuk való viszonyulásuk felelősségére.

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjának elveivel és céljaival összhangban, ugyanakkor keresztyén emberként a Biblia igazságának alapján állva közvetítjük az ismereteket, valósítjuk meg nevelési céljainkat. Alapvető, hogy érzelmi biztonságot, szeretetteljes, bizalommal teli légkört teremtsünk gyermekeinknek. A nevelés széles skálájában az egyházi és az alapvető emberi nevelés nemcsak kiegészítik egymást, de sok esetben fedi is egyik a másikat. Sőt egymás nélkül nem létezhetnek. Az értelem, az érzelem és az akarat formálása a keresztyén nevelésnek is szerves része.

Az óvodai évek végére a ránk bízott gyermeknek alkalmassá kell válnia az iskolai életre. Ez azt jelenti, hogy biológiailag fejlett, szociális és mentális érettség jellemzi, jó pszichés státusszal rendelkezik. Világunkban a legtöbbet a szellemi és testi fejlesztéssel foglalkoznak, a mentális érettséget és pszichés stabilitást pedig elvárják. A keresztyén szellemiségű nevelés nagyban hozzájárul ahhoz, hogy a gyermek ne csak az iskoláskorhoz érkezve, de a későbbiekben is kiegyensúlyozott személyiségként vehesse az akadályokat.

Ezért az egyházi óvodában különösen fontos és alapvető a lelki nevelés, melynek során:

- A gyermek pozitív személyiségjegyei kialakulnak, megerősödnek.
- A Biblia alapján megvalósuló információ- és értékközvetítés különösen is segíti a gyermekek személyiségének kibontakozását.
- A szocializációt segíti elő a keresztyén etikai normák beépítése a gyermekek kapcsolatrendszereibe
- A lelki szükségletek kielégítése életkoruknak megfelelő vallási és egyházi ismeretek elsajátításával valósulhat meg.
- A hitélet gyakorlása szabad lehetőségként jelenik meg a gyermekek számára.
- Jézus Krisztus megismerése módot ad a gyermekek valóságos hitbeli kapcsolat létesítéséhez.
- Ahhoz, hogy gyermekeinkből kiegyensúlyozott emberek, hiteles keresztyének legyenek, meghitt családi légkör, és ezt jól kiegészítő, segítő óvodai nevelés szükséges.

A gyermekek személyiségének alakulása részben a szülők, részben az óvoda kezében van. Ezt egészíti ki az intézményben a lelkész tevékenysége, aki a lélek területét érintő kérdéseket, jelenségeket vizsgálja. Feladata nem csak bizonyos biblikus vagy szakrális ismeretanyag átadása, hanem az ember emberségével, lelki egészségével törődni. A lelkész nem csak krízisben segít, vagy ad lelki gondozói tanácsot, hanem a *hitoktatás során preventív feladatot végez*. A gyermekek személyiségét erősíti, különféle élethelyzetek kezelésére készít fel, az érzelmi élet megnyilvánulásait magyarázza. A gyermek keresztyén nevelésének csak egy szelete az egyes bibliai történetek vagy énekkincs átadása. Hangsúlyosabb viszont, hogy az emberré válás folyamatában állunk a gyermek mellé. Nevelésünkkel igyekszünk ráébreszteni őt, hogy képes legyen szeretni és másokért cselekedni. Fontos, hogy szabaddá, önállóvá és

felelősségteljessé válják, hogy lelkiismerete alapján tudjon jól dönteni élete nagy kérdéseiben. Szeretnénk, hogy boldog legyen, harmóniában éljen Istennel, önmagával és másokkal.

A gyermekek életének első 4–5 évében természetes módon nyitott a lelki világ és Isten felé. A tudatos hitbeli döntését, egyházi elköteleződését későbbi életkorában hozza meg, de döntéséhez a korai életévek tapasztalatai fontosak lehetnek. Viszont ha vallásos nyitottságát nem gazdagítjuk vallásos élményekkel, érdektelenné válhat a hitbeli kérdések iránt. A hit nem továbbadható, nem öröközhető, sem nem tanítható. Evangélikusként komolyan kell vennünk az Ágostai Hitvallást: „*Ő (Szentlélek) támaszt hitet - ahol és amikor Istennek tetszik - azokban, akik hallják az evangéliumot.*” Éppen ezért biztosítjuk a gyermekek számára, hogy meghallhassák hittapasztalatainkat, és a Biblia igazságait, melyeknek pozitív hatásait csak megfigyelni, de befolyásolni nem tudjuk.

A keresztyén nevelésnek fontos részét képezik a negatív tapasztalatok, élmények és jellemvonások kezelése is. Megtanítjuk a gyermeket a félelmeivel együtt élni, hogy tudja: minden jogos félelmével együtt is biztonságban van, Isten sosem hagyja őt el. Megoldhatatlan problémákkal teli világunkban gyermekeinkkel együtt rábizzuk magunkat Istenre. Keresztyén nevelésünk a megbocsátás üzenetét és gyakorlatát hordozza. A gyermekeket megtanítjuk a jó és rossz kategóriájának megkülönböztetésére. A megbocsátást előkészítő, konfliktusokat tisztázó beszélgetések során az empátikus készséget és a tolerancia képességét fedeztetjük fel a gyermekekben. Ilyenkor az érzelmek és sérelmek is felszínre kerülnek, de megtanítjuk azok helyes kezelését, kordában tartását. Példaként Jézus személyét mutatjuk be, aki mindig képes volt másokért cselekedni, még azokért is imádkozott, akik őt bántották.

A biblikus és egyházi ismeretek elsajátítása, a lelki közösség megélése a gyermekcsoport életében megerősítő, pozitív élmény. Az egyetemes keresztyén erkölcsi normák megismertetése a személyiségformálás fontos eszköze.

Óvodánkban megértésre, szolidaritásra, szeretetre nevelünk, pedagógiánkban az emberi méltóság tiszteletére helyezzük a hangsúlyt. Elsősorban: a szegények, elesettek, fogyatékkal élők és öregek tiszteletére helyezzük a hangsúlyt. A felnőttek tisztelete és udvarias magatartás minden nevelésben fontos helyen áll, számunkra azonban a Tízparancsolat részeként jelenik meg. Az egyetemes emberi együttélési szabályok eredetét megismertetve választ adunk a gyermekek kérdéseire is, miért kell engedelmeskedni ill. a szabályokat komolyan venni. Van ui. olyan törvény, ami minden emberre vonatkozik, ez Isten parancsa. De Isten parancsa

egyben a szeretet parancsa is, amit cselekedni kell. A szeretet nem érzélem, hanem tudatos, felelősségteljes és tevékeny szolidaritás mások iránt!

3 AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

3.1 Az egészséges életmód alakítása

Hitvallásunk: Dicsőítsétek Istent testetekben. 1 Kor 6,20

Tudatában vagyunk annak, hogy számos betegség lehet pszichoszomatikus eredetű, de sok negatív lelki folyamat is visszavezethető, a kevés mozgásra, a test elhanyagolására. Ezért az óvodás korban szeretnénk kialakítani a gyermekekben az egészséges életmódra való igényt.

3.1.1 Óvodánk egészségfejlesztő programja:

Célunk a gyermek családból hozott szokásainak figyelembe vételével, életkorának megfelelő, helyes életritmus kialakítása, testi-lelki egészségének, fejlődésének biztosítása.

Feladatunk a testi nevelés, és keresztyén szellemiségű lelki nevelés. Mindezt az egészséges életmód feltételeinek biztosításával, szokások kialakításával, egészség megőrzésével, preventív cselekvéssel, a mozgáskultúra fejlesztésével érhetjük el.

A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése:

Bizonyos testi és lelki problémák esetében nem elegendő az ember belső erőforrásaira támaszkodni - sőt gyakran tapasztaljuk a szociális háttér negatív hatásait is. Ezekben az esetekben különösen is „gyógyító” lehet az Istennel való kapcsolat megélése, az ima, a tanult énekek és megerősítő történetek felelevenítése.

Az óvodába felvételt nyert gyerekeket családlátogatás során igyekszünk is megismerni. A meghitt, őszinte és tapintatos viszony kialakítása elősegíti a gyermeknek az óvodapedagógus mielőbbi elfogadását. Gondoskodunk a gyermeki szükségletek kielégítéséről. A helyes életritmust fokozatosan, a gyermek egészségét és életkori sajátosságát figyelembe véve a családdal együttműködve alakítjuk ki. A gondozás kiemelt szerepet kap a nevelésben, lehetőséget ad a kapcsolatépítésre a gyerekekkel. A testápolás alkalmával megismertetjük és tudatosítjuk a gyermekben a tisztálkodási szokásokat, eszközöket, és azok használatát.

A harmonikus összerendezett mozgás, a gyermeki testi képességek fejlődésének elősegítése:

A mindennapos mozgást jó idő esetén változatos udvari játékokkal (körjáték, szabályjáték) igyekszünk kielégíteni. Rossz idő esetén és télen a tornaszobában nyílik minderre lehetőség.

A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése:

A csoportszobák szükség szerinti szellőztetésével biztosítjuk a gyermekek számára a friss levegőt. Korcsoportoknak megfelelően hosszabb rövidebb sétákat szervezünk, mely több célt is szolgál: a mozgásigény kielégítését, a friss levegőn való tartózkodást, tapasztalatszerzést, ismeretbővítést.

Az óvodás korú gyermekeknek még szüksége van a pihenésre, melyhez minden optimális feltételt biztosítunk.

Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só-és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, ill. tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.

A gyermekek számára a napi háromszori étkezést a Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat konyhája biztosítja. A gyermekek számára fontos tápanyagszükséglet pótlására óvodásaink naponta fogyasztanak friss gyümölcsöt. Gyakran készítünk a gyerekekkel együtt vitamin-salátákat a szülők által felajánlott zöldség-gyümölcsből.

A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges az egészséges, biztonságos, esztétikus környezet biztosítása: Csoportszobáink berendezése során törekedtünk a gyermekek biztonságának védelmére, a bútorok lekerekített éllel készültek.

Az udvarunk esztétikájára is gondot fordítunk. Sokoldalúan kihasználható fa mozgásfejlesztő játékok állnak a gyermekek rendelkezésére, a meglévő eszközöket még továbbiakkal szeretnénk bővíteni.

A gyermekek lelki egészségére is nagy gondot fordítunk. Fontos, hogy az óvónővel bensőséges kapcsolat során megoszthassa kérdéseit, problémáit, örömeit. A felnőtt szeretetteljes odafordulása, őszinte elfogadása biztonságot jelent a szorongó, szomorú, nehézségeket megéltó gyermeknek. Az óvópedagógus szükség esetén szakember segítségét kéri, ill. javasolja a szülőnek a gyermek harmonikus, zavarmentes lelki élete érdekébe.

A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása: az egészség- és környezeti nevelés nagy jelentőséggel bír a kisgyermekek személyiségfejlesztésben. Az egészség- és környezeti nevelés akkor hatékony, ha teljes körű, ha áthatja az óvodai élet egészét: Az egészségfejlesztés és a környezeti nevelés valamennyi pedagógusnak és a pedagógia munkát segítő dolgozónak kiemelt felelőssége és kötelessége. Az egészségnevelési és környezeti nevelés tevékenységei valamennyi gyermek aktív, cselekvő bevonásával valósulnak meg. Prioritást élvez az egészséges életmód, a testápolás, étkezés, öltözködés, pihenés, betegségmegelőzés az egészségmegőrzés szokásainak alakítása és a környezettudatos magatartás belső igénnyé fejlesztése. Fontos az anyag- és energiatakarékos óvodaüzemeltetés, a pedagógusok példamutatása. A gyermekek folyamatos, és következetes bekapcsolása a szelektív hulladékgyűjtésbe, tevékeny részvételük a környezet megóvásában.

Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós, testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

3.1.2. Az óvodában a magas telítettszír-tartalmú ételek fogyasztása csökkentésének teendői:

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet 1. melléklet III. cím 5. francia bekezdése:

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettszír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.

3.2 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

3.2.1 Keresztvény nevelés

Az óvodai hittan foglalkozások nevelési rendszerünk alapját jelentik.

A lelki hatások, melyek a gyermekeket ebben a nevelési rendszerben érik, egész további életükre nézve nagy jelentőséggel bírnak. Ugyanakkor a gyermekek olyan információkat visznek haza a keresztvény szellemű nevelés során, amely a fiatal szülőket sem hagyja érintetlenül.

Az óvodai hittan foglalkozások alapja az a bibliai törzsanyag, melyet a gyermekek életkorának megfelelően választunk ki. A biblikus ismeretek megszerzése, a közös imádság lehetősége a társakkal, a felnőttekkel olyan pozitív élmény a kisgyermek számára, melyek transzcendens kapcsolatát erősítik.

A lelki nevelés során olyan alapvető az emberi létet alapjaiban befolyásoló életkérdésekről van szó, melyek túlmutatnak a földi élet keretein, az örökkévalóság felé mutatnak. A gyermek világképe én központú, ráhagyatkozó, befogadó, nyitott Isten felé. Ezért a személyes szeretetkapcsolat nélkülözhetetlen a hitoktató és a gyermekek között.

A gyermekek lelki szükségleteinek kielégítése:

Időrendben megelőzi a hittanfoglalkozásokat, a befogadás idején ill. lehetőség szerint a későbbiekben is rövidebb-hosszabb találkozás a kicsikkel. Az óvoda lelkésze ismerkedik, beszélget, játszik, énekel a gyerekekkel. Közben megtörténik a lelki összehangolódás is.

Az egyházi esztendő színes világában fontos a Biblia megismerése a gyermekek életkorának megfelelően. A jól megválasztott bibliai történet élményt nyújt óvodásainknak, motiválja őket, segíti a belső képalkotást, cselekvő és gondolati aktivitásra serkenti őket. A megismert történetek során olyan ismertekre tehetnek szert, amelyekre csak a hittan foglalkozásokon van lehetőségük. A tanítandó bibliai anyag és a mindennapi életre vonatkozó ismeretek egymást kiegészítik, gazdagítják. Ismerve a gyermekek családi háttérét a „szituációt” amelyben élnek, egy-egy történet segítségével a lelki gondozást is megvalósíthatjuk. A keresztyén élet súlypontjai a szeretet, megbocsátás és reménység. Ezek szilárd oszlopai lehetnek az egészséges lelkületű gyermeknek élete későbbi időszakában is.

Ezek a foglalkozások tkp. bibliai történeteket feldolgozó csoportmunkaként valósulnak meg, mely az életkori sajátosságokat maximálisan figyelembe veszi, s adott esetben szinte csoportterápiává válhat. Elsősorban hitbeli, lelki nyitottságot elősegítő lexikális és önismereti anyag átadása történik. A bibliai történetek az emberiség gyógyító, megerősítést adó történetei, emberségre nevelő történetek. Olyan történeteket választunk, melyekkel konfrontálódva a gyermek könnyen képes azonosulni, viselkedési mintát venni. A közösségben gyakorolt imádság a hitre nyitottságot készíti elő, egyben fontos feszültségoldó lehetőség. Jellemzően fogva csend kell hozzá, ezért segít a koncentrációban, a gondolatok megfogalmazásában. A hálaadó ima a pozitív dolgokra való figyelés, a köszönet, öröm megfogalmazását gyakoroltatja. A kérő, másokért közbenjáró ima a vágyak helyes kifejezését tanítja. Az imádságos percek pozitív légkör jellemzi, és azt az üzenetet hordozza, ha a gyermekre senki sem figyel, van, aki mégis megszólítható, és aki őt meghallgatja. Az ima mindig kéznél van. Ha megtanuljuk jó helyen kifejezni az érzéseinket, akkor a későbbiekben kisebb az esély az elfojtásra vagy az agresszióra. Az étkezések előtti és utáni imádságok azt közvetítik, hogy hálásak vagyunk a gondoskodásért- nem magától értődő a táplálék, és az sem, hogy van, aki azt elkészítse számunkra.

A foglalkozások során a már ismert énekkincs és új dalok megtanulása segít kifejezni az örömet. A tánc és mozgás, taps a természetes, szükséges a jó kedv megéléséhez. Ennek is van helye a foglalkozásokon, hiszen az evangélium jelentése örömhír, az evangélikus keresztyén a tiszta öröm, az Istentől kapott belső derű megélője.

A gyermekek számára úgy mutatjuk be Istent, mint aki biztonságot, reménységet adó, megbocsátó, elfogadó személy. Ő velünk van, rá mindig lehet számítani, figyel, szeretettel és jósággal bánik velünk. Ez a pozitív istenkép minden élethelyzetben bátorító, erőt adó. Ugyanakkor viszont kontrollt is ad az a tudat, hogy sosem vagyunk egyedül, valaki még a gondolatainkat is ismeri.

Nevén nevezzük a rosszat és megdicsérjük a jó, kedves cselekedeteket. Ezzel helyes önértékelésre és jó helyzetfelismerésre irányítjuk a gyerekeket. Mindenről lehet és kell is őszintén beszélni: halál, bizalmatlanság, titkok, csodák, gyengeség, harag, bűn, szeretet, félelem.

A foglalkozások során a más nevelési területeken megszerzett ismereteket alkalmazzuk: pl. színek, hónapok, számok, kapcsolatok, énekek, készségek, rajzolás. Nem válik el a profán a szakrálisról. Alkalmazzuk az életkornak megfelelő pedagógiai módszereket, ábrázolási lehetőségeket. (pl. báb, flanel, dramatizálás stb.)

Mivel óvodánk a német nemzetiségi hagyományok és a német nyelv játékos formában való megismertetését is felvállalja, ezért a hittanfoglalkozások során is elhangoznak német nyelvű mondókák, köszönés, előkerül a számok használata, a témához kapcsolódó könnyen elsajátítható ének.

3.2.2 Lelki nevelés

Hitvallásunk: „Szeresd Uradat Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből...Szeresd felebarátodat, mind önmagadat !...” Lk. 10,27

A gyermekeknek ebben az életszakaszban szilárd értékrendre, követhető modellre van szükségük. Az óvodásgyermek életében a fő hangsúly az érzelmeken van. Érzelmi hullámváltozásai olyan mélyrehatóak, hogy évtizedek múlva is irányítják őt, serkentik, vagy az átélt negatív érzelmek élmények személyiségére rombolóan hatnak.

A lelki nevelés egyszerre érzelmi nevelés, mely a szocializáció biztosítását jelenti. Egyben viszont keresztyén erkölcsi nevelés is, amire egész pedagógiánk alapul.

Az óvodáskor döntő korszak a gyermek életében. Ekkor a személyiségformálódás és a szocializáció párhuzamosan valósul meg. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezt szükséges, hogy:

- a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érik;
- az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én-tudatának alakulását és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
- A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek:
- erkölcsi tulajdonságainak (mint pld. az együttérzés, önzetlenség, segítőkészség, figyelmesség), és
- akaratának (önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának),
- szokás-és normarendszerének megalapozása.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti hozzá a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldre és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Célunk

A gyermek egyéni értékeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, közös normánk, a Szentírás normája alapján. A lelki nevelés során a helyes énkép kialakítására, önazonosságra, mások elismerésére illetve a különbözőségek elfogadására és tiszteletére nevelés történik.

Feladatunk:

Az érzelmi biztonság, a családi és szeretetteljes légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig. Döntő a gyermek-gyermek, felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása. Az érzelmekre épülő, kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése a társas kapcsolatok létrehozása érdekében. Fontosnak tartjuk, hogy lehetőséget teremtsünk arra, hogy a gyermek kielégíthesse természetes társas szükségleteit, elfogadja a különbözőségeket gyermek-gyermek és gyermek-felnőtt között, és tisztelje ezen különbözőségeket. Emellett az azonosulás, empátia, tolerancia képességére is rá kell nevelnünk, ami a szeretetkapcsolatok kialakításához elengedhetetlen.

Az óvodába fogadás menetét szülő és óvodapedagógus egyeztet, majd szülő és a gyermek együtt ismerkedhet az óvodával. Ez idő alatt fontos, hogy a gyermek érezze a törődést, a szeretetteljes odafordulást.

Az óvodapedagógus tehát kulcsszereplő, minden téren modell a gyermek számára. A felnőtt-höz fűződő viszony nyújtja azt az érzelmi biztonságot a gyermek számára, amely jó közérzetet, nyugodt, harmonikus tevékenységet tesz lehetővé.

Óvodánkban az óvónő úgy modell a gyerekek számára, hogy túlmutat önmagán, más követhető példák felé. A legfontosabb minta természetesen a Biblia középpontjában álló Jézus alakja.

Az Úr Jézus személyisége és az emberekkel, embercsoportokkal való kapcsolata modell értékű! Ez könnyíti meg a társak elfogadását, minden különbözőség ellenére, hiszen a Jézus körül is a legkülönbözőbb emberek alkottak közösséget. Az igazi keresztyénséghez alapvetően hozzátartozik a „megbékélt sokszínűség!”

A lelki nevelés során a gyermek érzelmi életének gazdagítása is feladatunk. Így a szülőföldhöz való kötődés kialakítása, a hagyományok ápolása, értékeink megőrzése és azok továbbadása. A családi, nemzetiségi és gyülekezeti alkalmak közösségerősítő s egyben identitástudatunkat kiformáló alkalmak. A közös családi istentiszteleti részvétel, a hittanos foglalkozások csoportban való megélése erős pozitív töltetet, iránymutatást ad. A meghitt beszélgető körök és ünnepi pillanatok kiemelkednek a mindennapok közül, külsőségekben és érzelmi tartalmukban is.

Mindezek által az óvodai élet szervezése segíti a gyermek erkölcsi érzékének és akaratának fejlődését, a szokás- és normarendszerének megalapozását. Sosem feledjük, hogy Istennél előbb van a „Gabe” (ajándék) mint az „Aufgabe” (feladat). Azért vagyunk képesek a szabályoknak megfelelően cselekedni, de szeretni és a közösségbe beilleszkedni, mert

szeretetteljes alapról indulunk, ami kötelez minket ennek a szeretetteljes életmódnak a gyakorlására.

A lelki nevelés színterei:

Óvoda, gyülekezeti alkalmak, ünnepi családi istentiszteletek

A lelki nevelés megvalósításának lehetőségei:

Óvodai foglalkozások, áhítatok, csendes percek,

spontán adódó nevelési helyzetek (játékidőben, szabadidőben)

gyülekezeti alkalmak (szeretetvendégség, családi nap)

Családi-istentisztelet, ünnepi istentiszteletek, gyermekek karácsonya

ünnepeket előkészítő játszóházak

templomlátogatás

Bibliai törzsanyag:

<u>Ószövetség</u>	<u>Újszövetség</u>	<u>Felkészítés az egyházi életre</u>
1. Teremtés	1. Advent	1. Ismerkedés
2. Özönvíz	2. Jézus születése	2. Templomlátogatás
3. Bábel tornya	3. Vízkereszt- Háromkirályok	3. Gyermek-istentisztelet
4. Mózes története	4. Jézus és a gyerekek	4. A beszélő ház - a templom
5. Sámuel története	5. Kenyércsoda	5. Reformáció
6. Dávid és Sámuel	6. Bartimeus	6. Az egyházi esztendő
7. Dávid és Saul	7. Gutaütött béna	7. Karácsonyi istentisztelet
8. Dávid és Góliát	8. Zákheus története	8. Vízkereszti istentisztelet
9. Dániel története	9. Jézus imádkozni tanít	9. Feltámadás
10. Jónás története	10. Az elveszett juh	10. Keresztelés
11. Jákob története	11. Feltámadás - húsvét	11. Pünkösöd
12. József története	12. Jairus leánya	Tanévzáró családi istentisztelet
	13. A magvető példázata	
	14. A tékozló fiú	

3.3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

3.3.1 Anyanyelvi nevelés

Célunk:

Az érthető, kifejező beszéd készségének kialakítása. Az anyanyelv szépségének kifejezőerejének megismertetésével, helyes nyelvhasználattal a biztonságos önkifejezés megalapozása. Helyes mintaadással a kommunikáció különböző formáinak alakítása az óvodai nevelőtevékenység egészében.

Az anyanyelvi nevelésre a hittan foglalkozások vezetésénél is gazdag lehetőség kínálkozik. A Biblia - mint egyetemes irodalmi kincs- rendkívül alkalmas az emberi kapcsolatok tanítására, modell-nyújtásra. Ennek a kincsnek természetes vivő közege az anyanyelv. A gyermekekhez közel álló, s számukra érthetően megfogalmazott történetek természetes módon segítik a fejlesztendő területeket.

A bibliai történetek megismerése a keresztyén nevelés során egy olyan jelrendszerre válik a gyermekek számára, amelynek segítségével tájékozódhatnak az emberi viszonylatokban, megélhetik az ok és következmény összetartozását. Példát láthatnak általános és szokatlan élethelyzetek megoldásának lehetőségeire a természetben és a társakkal való viszonyban egyaránt.

Egyházi óvodánkban az anyanyelvi – irodalmi nevelés a gyermekek személyiségformálódásában olyan mély struktúrákat érint, amely alapvetően meghatározza a gyermekek érzelmi, értelmi és nyelvi fejlődését. Segítségével kultúrát, műveltségi tartalmakat adunk át valamint lehetőséget arra, hogy a gyermekek ebben az életkorban gyakorolhassák az egymásra figyelmet, a kapcsolatteremtést, a megértés és kifejezés örömét, a másikkal való bántni tudás képességét. Megtapasztalhatják, hogy a kimondott szónak hatása van embertársaikra, ezért nagy kincsként kell bánnunk vele. Isten a beszéd készségét szeretetből adta az emberiségnek, hogy nemcsak egymáshoz, hanem hozzá is utat találjunk az imádság segítségével.

Feladataink:

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Olyan nyelvi közeg megteremtése, ahol a gyermek kifejezheti önmagát, kérdezni mer, véleménye van, válaszolni akar.

Idő, hely és alkalom biztosítása felnőttek és gyermekek egymás közötti beszélgetéseire. Fontos a felnőttek példamutató, nyelvtanilag helyes, választékos beszéde, valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

Anyanyelvünk bonyolult, sokrétű, árnyalt jelrendszer, amelyet a gyermek tevékenység közben, társaihoz és a felnőttekhez való viszonyának fejlődése során sajátít el. Az óvoda derűs, nyugodt légköre elősegíti a szóbeli közlést, ami alapja az anyanyelvi nevelésnek.

Az anyanyelv használata végigkíséri az óvoda egész napi életét, természetes módon biztosítva ezáltal a beszélő környezetet. Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az anyanyelvi nevelés nem kezelhető elszigetelt módon, szerves része az óvodai élet minden mozzanatának, a helyes minta és szabályközvetítéssel az egész óvodai nevelés folyamatát áthatja. Lehetőséget adunk és ösztönözzük arra, hogy életszerű helyzetekben, természetes módon minden gyermek beszélhessen arról, ami foglalkoztatja, érdekli.

A beszéd az önkifejezés legfőbb eszköze, mely által növekszik a gyermek tájékozottsága, biztonságérzete, gazdagodnak ismeretei és szókincse bővül.

A gyermek a szóbeli közlés elemeit utánzás útján veszi át, ezáltal alakítja ki későbbi önálló beszédét. A gyermekek nyelvi fejlesztéséhez nélkülözhetetlen a család anyanyelvi kulturáltságának ismerete. Egyéni fejlesztésre szoruló gyermeknél különösen lényeges a környezet példamutatóan helyes és szép beszéde. Beszédhiba esetén logopédus segítségét kérjük.

3.3.2 Értelmi nevelés

Célunk:

Az óvodáskorú gyermekek észlelésének, figyelmének, emlékezetének, képzeletének és gondolkodásának fejlesztése. A gyermeket a tevékenységi vágy ösztönzi a tapasztalatszerzésre, melynek legfőbb színtere a játék.

Feladataink:

A gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás), és alkotó képesség fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Biztosítanunk és tudatosan terveznünk kell azokat a lehetőségeket, amelyek segítségével minél több érzékszervükkel észlelnék. Mivel a gyermekek eltérő fejlettségi szinttel és tempóval rendelkeznek, szükség van az óvodapedagógus által irányított fejlesztő játékokra is, melyeknek a kötetlen foglalkozási forma a legalkalmasabb kerete. Megfigyelések során összehasonlító, analizáló – szintetizáló műveleteket végeznek. Élményeik, benyomásaik elmondásával emlékezetük mélyül, pontosabb lesz. Képzeletük gazdagításához a nap során számtalan kreatív tevékenységet kínálunk. A megszerzett ismeretek alkalmazása során ok-okozati összefüggéseket ismernek fel és problémamegoldó gondolkodásuk is kialakul. Mindezen folyamatok szoros kölcsönhatásban állnak a gyermekek beszédfejlődésével.

Feladatunk az óvodai nevelési módszerek segítségével a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése. Szeretnénk, ha a gyermekek elsajátítanának egy olyan gondolkodási stratégiát, amely segíti őket a hiányzó információk megszerzésében.

Tudjuk, hogy az óvodás korú gyermek számára a tanulás folyamán nem a racionális elem az elsődleges, érzelmi kötődése, viszonyulása erősen befolyásolja ismeretszerzését. Ezért az óvopedagógus személye, hitelessége különösen is fontos. A hitelesség nem egzakt bizonyíthatóságot jelent, hanem a szó és a tett, az érzelmi és cselekvési szféra egységét.

Programunkban meghatározó jelleggel bír az a transzcendensre vonatkozó ismeretanyag, amely az emberiség történelmét évezredekken keresztül meghatározta. Tehát a gyermekektől az információknak azt a részét sem tiltjuk el, melyekre esetleg csak későbbi döntései alapján lesz szüksége. A feldolgozott bibliai anyag önmagában is erős érzelmi motiválást jelent, ezért könnyen és maradandóan tanulja meg a gyermek.

A műveltségi területekbe ágyazott játékos tanulás valódi segítője az értelmi nevelésnek. A világ jelenségeinek megismerése közben a gyermek a felfedezés, a rácsodálkozás örömét éli át. Ez a módszer bátorít, mozgósít arra, hogy a gyermek fejlettségi szintjének megfelelően kapcsolódhasson be egy adott tevékenységbe. Így alakul ki egy közvetlen kapcsolat a megismerés és a megtapasztalás között.

3.4 Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése

3.4.1 Különleges bánásmódot igénylő gyermekek

a.) Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

Napjainkban egyre több figyelmet fordít a köznevelési rendszer azokra a gyermekekre, akinek szüksége van a megsegítésre, hátrányos helyzete, születési determinációja, részképesség zavara miatt. A speciális nevelési szükséglet nem a képességek hiányára, hanem inkább a teendőkre összpontosít.

Sajátos nevelési igényű az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd. A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani.

Alapító okiratban megfogalmazott feladat meghatározás alapján óvodánk az alábbi típusba tartozó - többi gyermekkel együtt nevelhető - sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását vállalhatja:

A szakértői bizottság szakértői véleménye alapján *mozgásszervi*, értelmi (ezen belül: enyhén értelmi fogyatékos) vagy beszéd fogyatékos, *autizmus spektrum zavarral* és egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavar) küzdő gyermekek nevelését.

Óvodánkban a sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentését szolgáló, speciális fejlesztő tevékenységet a helyi nevelési rendszer szerves részeként működő, a „Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve” figyelembe vételével szervezzük.

A sajátos nevelési igényű gyermekek speciális fejlesztését a szakértői véleményben foglaltak szerint látják el a megfelelő szakemberek (gyógypedagógus végzettséggel rendelkező

fejlesztő pedagógus, logopédus, SZIT terapeuta). A gyógypedagógus heti beosztás szerint látja el feladatát, konzultál a csoportvezető óvodapedagógusokkal, javaslatokat tesz a csoportban folytatható fejlesztés lehetőségeire.

A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatni kell, a gyermek fejlesztése a szülőkkel való együttműködés keretében, egyéni fejlesztési terv alapján valósulhat meg.

A fejlesztés elemeit, felépítését a gyermekek fejlettségi szintje, fejlődési üteme alapján a gyógypedagógus javaslata alapján határozzuk meg.

Törekszünk arra, hogy a fejlesztő foglalkozások mellett a közösségben szervezett tevékenységekben és a szabad játékban minél több lehetőségük legyen kipróbálni önmagukat. Fontos, hogy a fejlesztés során a sokoldalú tapasztalatszerzésre és a többszöri visszatérő gyakorlásra fektessük a hangsúlyt. Legyen a gyermeknek minél több lehetősége a gyakorlásra.

A fejlesztő tevékenység legfontosabb területei:

- A kognitív funkciók, (vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés)
- Motoros képességek (alapmozgások, mozgáskoordináció, egyensúly)
- Beszéd- és nyelvi képességek fejlesztése, (nonverbális, verbális kommunikáció, beszédindítás, beszédmegértés stb.)
- Játéktevékenység alakítása, játékhasználat elsajátítása
- Szociális kompetenciák kialakítása (a fogyatékosság függvényében más-más hangsúlyt kap)

- A speciális pedagógiai ellátásra jogosult, a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére biztosítandó, iskolakezdésre felkészítő óvodai foglalkozások meghatározása:

Nkt. 45.§ (2a) bekezdés:

45.§ (2a) Ha a felmentést engedélyező szerv azért engedélyezi a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, vagy a szakértői bizottság azért javasolja a tankötelezettség megkezdése alóli felmentésre irányuló kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, mert a gyermek sajátos nevelési igényű, vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, akkor a gyermek számára az óvoda a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl, a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális

érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat biztosít.

b.) Beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermek

Beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek. Ha a gyermek beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, fejlesztő foglalkoztatásra jogosult.

A fejlesztő foglalkoztatás az óvodai nevelés keretében valósul meg, a szakértői vélemény alapján egyéni vagy mikrocsoportos foglalkoztatás keretében.

A fejlesztő foglalkozások szervezésének szempontjai:

- Egyéni vagy mikrocsoportos foglalkoztatás a gyermekek képességének, motiváltságának ismeretében
- Játékos, kreatív, kerülve az iskolai helyzeteket, nyugodt, ingerszegény környezetben
- A foglalkozások időpontja és helye tekintetében rendszeres

A fejlesztést a Pedagógiai Szakszolgálat pedagógusa, vagy az óvodapedagógus végzi, egyéni fejlesztés tervet készít a szakvélemény alapján. A gyermek fejlődéséről a szülőt tájékoztatja.

C.) A kiemelten tehetséges gyermek

Az intézmény fontos feladata a képességek kibontakoztatása, a tehetséges gyermekek felismerése, nyilvántartása, egyéni nyomon követése, a tehetségek gondozása és fejlesztése, élve az intézményi és az intézményen kívüli együttműködések lehetőségeivel. A mikrocsoportos tevékenységszervezés közben a differenciálás gyakorlata kiválóan alkalmazható a kiemelten tehetséges gyermekek nevelésében, melynek fontos színterei a játéktevékenységek. A témák feldolgozására legalkalmasabb a projektmódszer. A tehetséges gyerek már kisgyermekként is hordozza a kiemelkedő képességűekre általában jellemző személyiségvonásokat, érzelmi mintázatokat és karakterisztikus viselkedésformákat. Célunk a tehetség-ígéretes gyermekek személyiségének optimális alakítása, komplex fejlesztése az óvodai programok keretében.

Feladataink:

- Általános képességek megalapozása
- Sokféle tevékenység lehetőségének biztosítása
- Az erős és gyenge oldal fejlesztése
- Kreativitás fejlesztése
- Énkép erősítése
- Élményszerző programok szervezése
- Elfogadó, szeretetteljes, biztonságos légkör megteremtése

3.4.2 Hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek

Óvodánkban valamennyi hozzánk jelentkező hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermeknek biztosítjuk az óvodai ellátást a harmadik életévétől, szabad férőhely esetén már két és fél éves kortól. Fontosnak tartjuk, hogy a hátránykompenzáció már 3 éves korban elkezdődjön. Törekszünk a hátrányos helyzetű gyermekek családjának jobb megismerésére, a szorosabb együttműködés, kommunikáció kialakítására. Szakszerű, a gyermekek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel igyekszünk partnerré tenni a szülőket.

Célunk: a hátrányos helyzetből adódó lemaradások sikeres ellensúlyozása.

Pedagógiai feladataink:

- Feltáró munka elvégzése.
- Veszélyeztetett, illetve nehezen nevelhető gyermekek kiszűrése.
- A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek óvodai szocializációjának, családi életének, helyzetének figyelemmel kísérése.
- A veszélyeztetettként nyilvántartott gyermekekre fokozottan figyelni annak érdekében, hogy azonnali intézkedésre kerülhessen sor, ha a család helyzetében bármi módon változás következik be, ami a gyermek helyzetét, testi épségét fokozottabban veszélyeztetné.
- Amennyiben ezek a gyermekek nem járnak rendszeresen óvodába, jelzéssel kell élni a gyermekvédelmi felelős, illetve a gyermekvédelmi szervek felé.
- Szükség esetén, lehetőségeinkhez mérten segítségnyújtás a családnak.
- A hátrányos helyzetű gyermekek egyéni differenciált, felzárkóztató fejlesztése.

- Szakmai hálózattal a kapcsolattartás fenntartása.
- Szülői értekezleten a szülők gyermekneveléssel kapcsolatos elméleti ismeretének bővítése, viták indítása szakirodalom ajánlása, szakember meghívása.

4 AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

4.1 Személyi feltételek

4.1.1 Pedagóguskép

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.

Sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.

A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit.

A migráns gyermekeket is nevelő óvodákban dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Óvodánk nevelőtestülete pedagógiai munkáját keresztyén felelősséggel és elkötelezettséggel végzi. Hivatása gyakorlása során nem csak a társadalmi törvények és szakmai előírások ismeretében cselekszik, hanem a Szentírás szellemében is, amin lelkiismerete tájékozódik.

Óvodapedagógusaink nyitott és őszinte lelkisége követésre méltó minta kell legyen a gyermekek és a szülők számára is. Ugyanakkor szabadok arra, hogy valóságos élethelyzeteiknek megfelelően istenkeresésüket és hitbeli fejlődési útjukat megéljék.

Óvodásaink lelki szükségleteinek kielégítése a hittan foglalkozásokon túl az áhítatok, csendes percek, beszélgető-körök során is megvalósul. Ezek során a gyermekcsoport és a felnőtt mély, bizalommal teli együttléte a transzcendens kapcsolat közösen megélt pillanatait is elősegíti. Az óvodapedagógus személye döntő befolyással bír a gyermekek életvezetésének, hitéletének, istenképének alakulásában. A szülők után ő a tekintély, a követhető modell.

A hitüket vállaló, biztonságot, szeretetet sugárzó óvónőink bizalommal teli otthonos légkört teremtenek. Az óvodában dolgozó felnőttek átérzik az egyházi óvodai nevelés felelősségét,

fontosságát. A nevelőtestület szakmailag felkészült, pedagógiaiilag megújulásra törekvő. Képes az együttműködésre, egymás tiszteletére, megbecsülésére. A nevelőtestület tagjai szeretettel ragaszkodnak egymáshoz, munkájukat együttműködés jellemzi. Egymást elfogadó, támogató, testvéri légkörű közösség. Nyitottságának köszönhető a szülőkkel való jó kapcsolat és az óvoda családias légköre.

Nevelőmunkánk valódi eredményességének alapvető feltétele, hogy életünk összhangban legyen az intézmény által képviselt keresztyén alapelvekkel, abban jól felismerhető legyen az embertárs és Isten szeretete. Mindannyiunk számára fontos, hogy óvodásaink életében a szeretet, a bizalom, az öröm hangsúlyozottan jelenjen meg.

A nevelőtestület külső tagja a gyermek és felnőtt közösség lelki vezetője, a helyi egyházközségi lelkész. A keresztyén nevelés témájában, a lelkipozás területén ő képviseli az evangélikus szellemiséget. A nevelőtestület számára a lelkész jelenti a biztóságot és a megfelelő tájékozódást az egyházi profil megvalósításában. A teológiai szakképesítéssel nem rendelkező óvopedagógusok számára a mindennapi nevelési helyzetekben is elérhető, irányt mutató.

A lelki nevelésben a lelkész a kompetens. Átala mind a szülők, mind az intézményben dolgozók élhetnek a lelki gondozói beszélgetések lehetőségével.

A nevelőtevékenység lelkész által végzett családgondozással, lelki-gondozással válik teljessé. Az óvopedagógus tudásával és szeretetteljes keresztyén lelkiségével utat mutat a szülőknek, tanácsot ad nevelési, ill. kérdéses családi helyzetekben. Partnere az óvoda lelkészének egyben felelős szakember a gyermek gondozásában.

4.1.2 Dajkakép

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

A dajka a gyermeki jogokat minden esetben tiszteletben tartja. Derűs, otthonos, szeretetteljes légkör kialakításával érzelmi biztóságot nyújt a gyermekek számára. Segítőkész, elfogadó, támogató jelenléte nélkülözhetetlen az intézményben. Viselkedése, beszéde példamutató, rendelkezik munka végzéséhez szükséges kompetenciákkal. Mivel a gyermek testi szükségleteiről való gondoskodás és mindennapos gyakorlatainak megkönnyítése a feladata, munkája során elvárható a gyengédség, türelem, és hogy bizalmasan kezelje a rábízott információkat. A gyermek érdekében a szülőkkel és az óvopedagógussal összehangoltan

cselekszik. Tájékoztatást kap a programmal kapcsolatos nevelési súlypontokról, a gyermekcsoport fejlesztési irányáról. A dajka közvetlen segítőtje az óvopedagógusnak, nem csak technikai dolgozó, hanem olyan felnőtt, aki egyben másolható minta és biztos pont a gyermekek számára. Véleményüket beépítjük munkánkba, egyenrangú partnerekként bevonva őket a nevelési folyamatokba

4.2 Tárgyi feltételek

Az óvodákra vonatkozó tárgyi feltételeket a 20/2012 (VIII. 31.) EMMI rendelet írja elő.

Óvodánk rendelkezik azokkal a feltételekkel, eszközrendszerrel, amely biztosítja a nevelési programunk megvalósítását, azonban folyamatosan szükség van karbantartásukra, bővítésükre.

Épület, csoportszobák: Az óvoda két épületben működik. Az épületekhez közös játszóudvar tartozik. A szigorodó törvényi előírások miatt készültek három csoportszobában galériák, hogy ezzel is növekedjen a hasznos terület. A csoportszobák rendelkeznek az alapvető felszerelésekkel, amiket igyekszünk úgy elhelyezni, hogy mindenfajta tevékenységre helyet tudjunk biztosítani. A csoportszobákban megtalálható az egész alakot láttató tükör. Ugyanígy mindenütt fel van szerelve egy-egy vizuális-mágnes tábla, melyet sokrétűen használhat gyermek és óvodapedagógus egyaránt. A játékeszközöket folyamatosan pótoljuk.

Testnevelés foglalkozások megtartására több lehetőségünk van, mindkét épületben található megfelelően felszerelt tornaszoba, e mellett az önkormányzati óvoda tornatermét is heti rendszerességgel használjuk.

Mosdó: Összesen három mosdóhelység áll a gyermekek rendelkezésére.

Konyha: Tálaló konyhánk mindkét épületben megfelel a HACCP rendszernek, biztosítani tudjuk a kulturált étkezés feltételeit. Korszerű mosogatógépek segíti a dajkák munkáját.

Egyéb helységek: nevelői szoba, felnőtt öltöző, iroda, szertár és egy fejlesztőszoba.

Udvar: Az udvarunk szép, jól használható. A terebélyes, öreg fák árnyékában a legnagyobb nyári melegben is játszhatnak a gyermekek. A régi bölcsőde épületéhez tartozó udvarral megnövekedett a zöldterületünk is. Udvarunk az óvoda férőhelyéhez mérten megfelelő, füvesített, fás, és 100 m² összefüggő gumitéglával burkolt területtel rendelkezik. Megtalálható benne homokozó, babaház, domb, mely nyáron is, de főleg télen (szánkózás, csúszás, mászás) jól kihasználható. Az udvari játszóhelyeket (mászókák, fa-vonat, libikóka stb.) rendszeresen felülvizsgáljuk, és a szükséges javításokat elvégezzük.

4.3 Az óvodai élet megszervezése

4.3.1 Működési rend

Az óvoda hétfőtől – péntekig, reggel 6.00 – 17.30 óráig tart nyitva. Szombaton, vasárnap, ünnepnapokon zárva tartunk.

Az óvoda a két épületnek köszönhetően a nyári időszakban is folyamatosan nyitva tart. A gyermekeket összevont csoportokban fogadjuk. A nyári nagytakarítás és az esedékes felújítások a két épületben felváltva történnek.

Az óvodai napirendet úgy kell kialakítani, hogy a szülők elfoglaltságuktól függően – előzetes megegyezés szerint – gyermekeiket délután minél korábban hazavihessék.

A gyermekek óvodai felvétele jelentkezés alapján történik. Az óvoda felvesz minden 2,5-3 életévét betöltött jelentkezőt abban az esetben, ha a szülő igényli az egyházi óvoda nevelési programját. Más felekezetű, illetve meg nem keresztelt gyermek is felvehető, ha szülei az egyházi óvodai nevelést választják. Túljelentkezés esetén az evangélikus vallású gyermekek előnyt élveznek. Az óvodai hitoktatást ökumenikus nyitottsággal az evangélikus egyház lelkésze, hitoktatója végzi. Az óvodai hitéletben a gyermekek természetes módon vesznek részt.

Az óvoda ünnepi alkalmain ill. az óvoda életével kapcsolatos egyházi ünnepi alkalmakon, a gyermekek és az őket kísérő szülők részvétele elvárható. A gyermekek számára a családi istentiszteleten való részvétel szabadon választható. Az óvodai egyházi neveléssel kapcsolatos kéréseket, igényeket az evangélikus egyház lelkésze felé a szülők egyénileg illetve szülői képviselő útján is jelezhetik (keresztelő, hitmélyítő alkalmak, stb.).

4.3.2 Szervezeti és időkeretek

Hetirend

A hetirend kialakítása a helyi adottságok, igények, lehetőségek, hagyományok figyelembe vételével, a helyzethez rugalmasan alkalmazkodva történik. Nem napokhoz kötött tevékenységet jelent, hanem egy-egy téma köré csoportosított ismereteket, tapasztalatokat, élményeket dolgoz fel. A gyermekek életkorától, az egyházi esztendő eseményeitől, az

évszakok befolyásoló szerepétől, a személyi feltételektől és a gyermekek fejlődési ütemétől függően a heti rendben a szabad játék időtartamának biztosításával, a tevékenységek sokszínű, sokféle variációja lehetséges.

<i>KÖTELEZŐ FOGLAKOZÁSOK</i>	<i>KÖTETLEN TEVÉKENYSÉGEK</i>
Mozgás	Külső világ tevékeny megismerése
Mindennapos mozgás	Verselés, mesélés
Lelki nevelés	Ének-zene, énekes játék, gyermektánc
	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
	A tevékenységben megvalósuló tanulás

Napirend

A napirendben a legtöbb időt a gyermek legfőbb tevékenységi formájára, a szabad játékra fordítunk, emellett különböző tevékenységi formákat kínálunk fel.

IDŐTARTAM	NAPIREND
6 ⁰⁰ - 10 ³⁰	<u>Szabad játék és tevékenységek</u> Mozgás Lelki nevelés, csendes percek Verselés, mesélés Ének, zene énekes játék, gyermektánc Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Külső világ tevékeny megismerése Testápolási tevékenységek Tízórai
10 ³⁰ - 12 ⁰⁰	Szabad játék a csoportokban, ill. az udvaron Séta
12 ⁰⁰ - 15 ⁰⁰	Ebéd Testápolási teendők Pihenés Testápolási teendők

15 ⁰⁰ - 17 ³⁰	Délutáni uzsonna Szabad játék a csoportokban ill. az udvaron
-------------------------------------	---

4.4 Az óvodai csoport kötelező dokumentumai

4.4.1 Csoportnapló

Minden óvodai csoportban csoportnaplót vezetnek az óvodapedagógusok a 20/2012. (VII.31.) EMMI rendelet előírása szerint.

91. § (1) Az óvodai csoportnapló az óvoda pedagógiai programja alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgál.

(2) Az óvodai csoportnaplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját és címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését, a csoport óvodapedagógusait, a megnyitás és lezárás helyét és időpontját, az óvodavezető aláírását, papíralapú dokumentum esetén az óvodai körbélyegzők lenyomatát, a pedagógiai program nevét.

(3) Az óvodai csoportnapló tartalmazza

a) a gyermekek nevét és óvodai jelét,

b) a fiúk és lányok számának összesített adatait, ezen belül megadva a három év alatti, a három–négyéves, a négy–ötéves, az öt–hatéves a hat–hétéves gyermekek számát, a sajátos nevelési igényű gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődések voltak,

c) a nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét,

d) a napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket,

e) a hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó hetirendet napi bontásban,

f) nevelési éven belüli időszakonként

fa) a nevelési feladatokat,

fb) a szervezési feladatokat,

fc) a tervezett programokat és azok időpontjait,

fd) a gyermekek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek, foglalkozások keretében az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységi formák tartalmi elemeit,

fe) az értékeléseket,

g) a hivatalos csoportlátogatásokat, a látogatás célját, időpontját, a látogató nevét és beosztását, a látogatás szempontrendszerét, az eredményt,

h) a feljegyzést a csoport életéről.

4.4.2 Egyéni fejlődési napló

A gyermekek fejlődéséről az óvodapedagógusok egyéni fejlődési naplót vezetnek a fenti rendelet szerint:

93/A. § (1) A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.

(2) A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalmazza

- a) a gyermek anamnézisé,
- b) a gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-, mozgásfejlődés), valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket,
- c) a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,
- d) amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait,
- e) a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,
- f) a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

4.5 Az óvoda kapcsolatai

Partnereinket három csoportba soroltuk:

Közvetlen belső: Akikkel közvetlen napi kapcsolatban vagyunk, kapcsolatunk a legintenzívebb.

Közvetlen külső: Akikkel közvetlen kapcsolatot tartunk, működésünk és feladatellátásunk érdekében.

Közvetett külső: Akikkel kölcsönösen segítjük egymás munkáját.

4.5.1 Közvetlen belső partnereink

Az óvoda, család, gyülekezet hármas egységét tartjuk szem előtt.

A személyiségi és szülői jogok tiszteletben tartásával erősíteni a partneri viszonyt. Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül, a kettő összhangja, együttműködése által, a gyermekek

harmonikus fejlődésének elősegítése. A gyermek óvodai fejlődéséről való rendszeres és korrekt tájékoztatással segítjük a szülőket nevelési feladataik ellátásában. Fontos számunkra, hogy munkánkkal a gyülekezetépítés is megvalósuljon.

A helyi gyülekezeti programokba és csoportokba a felnőtt közösségünk tagjai szabadon bekapcsolódhatnak: munkacsoportok, bibliaiskola, előadások. A szeretetvendégségek, ünnepi programok résztvevőiként és szervezőiként is megjelenhetnek.

A kapcsolattartás módja:

- Családlátogatás
- Nyitott óvoda
- Fogadó órák
- Szülői értekezletet
- Közös programok, ünnepek
- Szülői szervezet működésének biztosítása.

4.5.2 Közvetlen külső partnereink

A fenntartó Magyarországi Evangélikus Egyház és az alapító Mezőberény I. kerületi Evangélikus Egyházközség

Hatékony együttműködés a fenntartóval az intézmény működtetése érdekében.

Élő, napi kapcsolat a gyülekezettel az óvoda küldetésének megfelelően.

A fenntartóval való szoros és élő kapcsolatot jelent az Igazgatótanács működése is intézményünk vezetésében, eseményeinek értékelésében.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyülekezet vezetése, presbitériuma folyamatosan és személyesen is tájékozódik óvodánk életéről.

A II. kerületi Evangélikus Egyházközséggel is kapcsolatot ápolunk, közösen veszünk részt az egyházi ünnepeken, rendezvényeken.

Magyarország Evangélikus Egyház Nevelési és Oktatási Osztálya

Törvényes működésünk, szakmai munkánk segítése az osztály munkatársain keresztül.

Evangélikus Pedagógiai-szakmai Szolgáltató és Továbbképzési Intézet

Szakmai szolgáltatás, szaktanácsadás, pedagógiai tájékoztatás, tanügy-igazgatási szolgáltatások nyújtása az EPSZTI munkatársain keresztül.

Pedagógiai Szakszolgálat

A beilleszkedési, tanulási nehézségekkel küzdő, eltérő fejlődésű ütemű és magatartási zavarokkal küszködő gyermekek felderítése, megfelelő szakemberhez való irányítása.

Kapcsolattartás módja:

Lehetőség biztosítása a logopédus és fejlesztőpedagógus részére, a leendő iskolás gyerekek megismerésére, felmérésére.

A logopédus és fejlesztőpedagógus meghívása az óvodai szülői értekezletekre.

Az érintett felek közötti találkozások szervezése az igényeknek megfelelően

A logopédus és fejlesztőpedagógus meghívása a szakmai nyíltnapokra.

A fejlesztő foglalkozások technikai előkészítése, biztosítása.

A nevelési év elején szokásos felmérések lefolytatása, konzultáció a csoportvezető óvónővel.

Folyamatos tájékoztatás a fejlesztésben résztvevő gyermekek fejlődéséről.

Szakmai tanácsadás az óvónők részére.

Szülői értekezleteken való részvétel, és a szülők tájékoztatása.

Petőfi Sándor Evangélikus Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium

Általános iskola:

Az első osztályosokkal jó kapcsolat, szoros együttműködés, kölcsönösen részt veszünk egymás rendezvényein, közös programok szervezése (Mihály napi vásár az óvodában, Márton napi lampionos felvonulás, adventi vásár az iskolában, közös reformációi futás).

Kölcsönös információcsere, beiskolázással kapcsolatos tájékoztatások.

Gimnázium:

Óvodánk lehetőséget biztosít a gimnázium diákjai számára az érettségi vizsgához előírt 50 órás közösségi szolgálat megszerzésére.

Mezőberényi Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium

Jól működő munkakapcsolat fenntartása egymás munkájának támogatása érdekében.

Óvónők látogatása az alsó tagozatos osztályok nyíltnapjain.

Óvodás csoportok és óvónők látogatásának fogadása az iskolában.

Óvónők részvétele az iskolai beiratkozást megelőző szülői fórumokon.

A leendő első tanítók látogatása a nagycsoportban a leendő iskolás gyerekek megismerése érdekében.

Játékos sportfoglalkozás az iskolában a nagycsoportos gyermekek számára.

„Suli-váró” foglalkozások az iskolában gyerekeknek és szülőknek.

Beiskolázás előtti iskolai tájékoztatók az óvodában.

Városi Bölcsőde, Mezőberény Város Óvodai Intézménye, Talentum Református Óvoda

Jól működő munkakapcsolat fenntartása, kölcsönös tájékoztatás.

Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat Közétkeztetési Központja - a gyermekétkeztetést biztosító konyha

Az étrend összeállításánál figyelembe veszi a gyermekek életkorát és az egészséges táplálkozás lehetőségeit /mennyiségi és minőségi paraméterek/. A szülők tájékoztatása érdekében minden héten biztosítja az óvoda számára az étlapot.

4.5.3 Közvetett külső partnereink

Mezőberényi Német Nemzetiségi Önkormányzat és a Mezőberényi Német Hagyományápoló Egyesület

Közös rendezvények megismerik az óvodások a német nemzetiséghez kötődő szokásokat, hagyományokat.

Kapcsolattartás tartalma:

Húsvéti és adventi ünnepkörhöz kapcsolódó kézműveskedés közös szervezése, lebonyolítása

Márton-napi lampionos felvonulás közös szervezése

A Németországba kitelepítettek emlékművének évenkénti megkoszorúzása.

Hagyományörző programok a Német Közösségi Házban.

Segítségnyújtás az óvoda rendezvényeinek lebonyolításához

Az ország más evangélikus óvodái

Közös nevelési elveink ismeretében szoros együttműködés, szakmai tapasztalatcsere.

Értekezleteken, továbbképzéseken, szakmai napokon való részvétel, találkozások.

Látogatás egymás intézményeiben.

Orlai Petrics Soma Kulturális Központ

Folyamatos kapcsolattartás és a gyermekek bevonása a helyi kulturális életbe.

Résztétel az OPSKK által szervezett gyermekműsorokon, és egyéb rendezvényeken való résztétel /rajzkiállítás, egyéb kiállítások/, valamint az ezzel járó technikai segítségnyújtás.

Közösen szervezett rendezvény a Márton napi lampionos felvonulás.

Tájékoztatást kapunk rendezvényeikről.

Egészségügyi szakemberek, szervek

Gyermekorvos, védőnő, fogorvos, fül-orr-gégész

Tájékoztató előadások szervezése a szülőknek alkalmanként

Hallás, és fogászati vizsgálat a nagycsoportos gyermekek számára

Védőnői Szolgálat – munkaterve alapján és szükség szerint

Járványügyi érdekből szükséges szűrővizsgálatok kezdeményezése.

Családsegítő és Szociális Szolgálat

A jelzőrendszer hatékony működésének biztosítása, folyamatos, élő kapcsolat fenntartása a rendszerben ellátott gyermekek érdekében.

A családsegítő munkatársa havi rendszerességgel ellátogat az óvodába, esetmegbeszélés keretében, egymás kölcsönös tájékoztatása az érintett gyermekekkel kapcsolatosan.

Gyermekvédelmi felelősről rendszeres részvétele a kerekasztal-megbeszéléseken, és az éves gyermekvédelmi tanácskozáson.

Szakmai szervezetek

Békéscsabai Járási Hivatal Hatósági Osztálya

Járási- és Megyei Pedagógiai Intézetek,

POK

Oktatási Hivatal

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik és lehetőség szerint szakmai kapcsolatot tart fenn.

5 AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

5.1 Játék

Cél:

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, így az óvodai élet leghatékonyabb eszköze. A szabad játék célja olyan testileg-lelkileg egészséges gyermekek nevelése, akiknek a játékban teljesedik ki a személyisége. A játék szabad képzettársításokat követelő folyamat, amellyel a pszichikum és a kreativitás fejlődik és élményt adó tevékenységgé válik. A gyermeknek játék közben lehetősége van kreatívan tevékenykedni, problémahelyzetet önállóan megoldani, társaihoz és az adott helyzethez alkalmazkodni.

Feladat:

- a játék megfelelő segítése
- játék közben a gyermek sokoldalú megfigyelése
- a játék feltételeinek biztosítása
- az óvónő modellértékű együttjátszása
- a beszédképesség fejlesztése játék közben

A gyermekeknek módjukban áll szabadon dönteni, a legvonzóbb játéktevékenységet és társakat választani. Arra törekszünk, hogy minél hosszabb és zavartalanabb legyen a játékidő. Olyan esztétikus anyagokat, eszközöket biztosítunk, amelyek felkeltik a gyerekek érdeklődését, megengedjük a kreatív, de veszélytelen tárgyhasználatot. Ezen eszközöket a gyermekek által hozzáférhető és biztonságos helyen helyezzük el. Úgy szervezzük az óvodai életet, hogy minél több élményhez jussanak, tapasztalatokat szerezzenek a gyerekek, s ezeket eljátszhassák. Nevelésünkben a játék és a tanulás nem választható el, hiszen cselekvő tanulásként tekintjük minden olyan képesség kialakulását, mely értelmi-érzelmi és akarati tulajdonságok fejlődését segíti elő.

A gyerekek életterének, játszóhelyének kialakításakor fontos szempont volt, hogy legyen mód a visszavonulásra, a kuckók építésére. A gyerekek maguk is határozzanak meg játékszabályokat, melyekről dönthetnek. Adjunk módot arra, hogy játszóhelyüket elképzeléseik szerint változtatassák.

5.2 Verselés, mesélés

Cél:

A gyermekek érzelmi-értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése. A bibliai történetek, irodalmi művek segítségével személyiségformáló élmények biztosítása.

A bibliai történetek hatása a népmesékhez hasonló. Nagymértékben segítik a fantázia fejlődését, a belső képalkotást, de színes mondanivalójukkal együtt jár a gazdag, választékos szókincs is. E történetek maguk közel állnak a magyar népmese világához, és így a gyermek lelkéhez is. Egyúttal azonban törekszünk arra, hogy a gyermekek ezeket a történeteket példatörténetként lássák, és a meséktől való különbözőségüket felismerjék. A gyerekek olyan új szavakkal, fogalmakkal ismerkedhetnek meg, melyekkel máshol nem találkozhatnak. Sok esetben ezek a kifejezések jelentik a művészet nyelvének alapjait is.

Feladat:

A gyermekek életkorának megfelelő irodalmi élmények nyújtása, az anyanyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetése. Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, klasszikus és kortárs irodalmi műveknek is egyaránt helye van.

A beszélni tanuló gyermek ritmusok, dallamok, hangzóviszonyok szerint spontán, játékos módon szerkeszti a nyelvet. Ehhez a spontán tevékenységhez igen közel állnak a népmesék, népi mondókák és más játékok. Ezek adják a kisgyermek első olyan érzéki élményeit, melyek a nyelven át a másik emberhez kötődnek és őt magát is tevékenységre serkentik.

Az irodalmi nevelés a legszorosabban összefonódik az anyanyelvi és erkölcsi neveléssel, zenével, az énekkel, a mozgásos játékokkal. Ehhez már 3-4 éves korban természetes módon kapcsolódik a mesehallgatás.

Irodalmi nevelésről csak akkor beszélhetünk, ha a gyerek szereti a verset és a mesét, ha az örömet okoz neki, ha várja a vele való találkozást. A gyermek saját vers- és mese alkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

Az irodalom *közege a nyelv*. Ezért lényeges, hogy csak nyelvileg tiszta és értékes klasszikus és kortárs irodalmi műveket halljanak a gyermekek. A népi mondókák és a népmesék az anyanyelv sajátos ritmusát, dallamát, hangzóvilágát nyelvünk legbensőbb törvényeinek megfelelő formában közvetítik.

A bibliai történeteknél a kimondott szóhoz mindig gazdag képi világ társul, segítve az érzelmi élet gazdagodását, a szavak mélyebb értelmének megértését. Így például a pásztor képe sokkal többet jelent, mint egy foglalkozás alaptémájának fő alakja. A gyermek a Pásztor és a nyáj belső kapcsolatát is átélheti. /Lk. 15. fejt. / A történetek átadása nagyon igényes feladat, mely nagy felelősséget ró a hitoktatóra. Nagyon fontos, hogy szép magyar nyelven, átéléssel, szuggesztív erővel történjen a tanítás.

A nyelvi képességek fejlesztésének leghatásosabb eszköze a mese, vers, báb és dramatikus játékok. Általuk a gyerekek elsajátítják a tiszta beszédhallást, a nyelvtanilag helyes beszédet. A meséből sok új fogalmat tanulhatnak meg. A báb és dramatikus játékok lehetőséget adnak a gyerekek önmegvalósításában, társalgási szokások gyakorlására.

5.3 Ének-zene, énekes játék, gyermektánc

Cél:

A zene iránti érdeklődés felkeltése, zenei ízlésük fejlesztése, az éneklés örömeinek felfedeztetése, az együttes éneklés közösségalkotó élményének átadása. A zenét is hasonlóan élik meg, mint az anyanyelvet. Számukra a muzsika a hangulatok, az érzelmek fontos kifejezője.

Feladat:

Az ölbéli játékok, népi gyermekjátékok, énekes játékok segítségével nyújtunk örömet a gyerekeknek. Zenei érdeklődésük felkeltére törekedve formáljuk zenei ízlésüket.

Valósuljon meg az örömteli közös éneklés, mely egyben közösségformálás, a szülőföldhöz való ragaszkodás, a nemzeti identitástudat alapozása.

A felhasznált zenei anyag igényes, életkornak és képességszintnek megfelelő válogatása.

A gyermekek hallásának, ritmusérzékének, mozgáskultúrájának fejlesztése.

Játékidőben, séta közben kihasználjuk az adott szituációt, a gyerekek spontán kezdeményezését az énekes játékokra. Az óvónő csalogató énekléssel motiválja a gyerekeket a szervezett foglalkozásokon való részvételre.

A hittanfoglalkozások természetes velejárója az éneklés, mint a keresztyén közösség összetartozásának egyik fő kifejező formája. „*Aki énekel, kétszeresen imádkozik*” A lelki élet gazdagodását a közös éneklés élményével segítjük elő. Gyakran játékos mozgással kísérjük a tanult énekeket, melyek újabb örömforrásként jelenhetnek meg.

A zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe vesszük a nemzetiségi és az etnikai kisebbség kulturális értékeit, dalait, zeneműveit.

Tapasztalataink szerint új, általában az óvodai zenei nevelésben nem használt hangszerekkel való ismerkedés a zenei nevelést gazdagító lehetőségek óvodánkban (pl. gitár, citera, szintetizátor, templomi orgona).

Az orgona a világ zeneirodalmának kiemelkedő, a gyerekek számára is érthető evangélikus egyházzenei művekkel való ismerkedést tesz lehetővé. A gitár és a szintetizátor az előítéletekkel szemben jól használhatók a magyar népzene interpretálásában is. Az óvodánkban összeállított egyházzenei anyagok jórészt népi ihletésűek.

Az evangélikus egyházon belül megjelent óvodai egyházzenei anyagot is beépítjük a zenei nevelésünkbe.

Nagy gondot fordítunk arra, hogy a gyermek tiszta éneklésének kialakulását elősegítsük, ugyanakkor a zenei kreativitásuknak minél több teret biztosítsunk.

Az Orff hangszerekkel, eszközökkel való ismerkedés lehetőséget biztosít a gyermekeink ritmusérzék-fejlesztéséhez is. A zenehallgatás és a különböző tevékenységek kapcsolata a gyermek esztétikai érzékét fejleszti, személyiségét gazdagítja. A változatos módon közvetített zenei élmények során válik érdeklődővé, nyitottá az ének, a zene iránt.

Az új hangszerekkel, új hangzásokkal való ismerkedés a zenei anyanyelv gazdagítását jelenti a gyermekek számára. Szabad lehetőségeket szeretnénk adni a zenei kreativitásnak, fantáziának, oly módon, hogy a gyerekek maguk alkothassanak dallamokat, melódiákat, használva a rendelkezésre álló hangszerkészletet.

5.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Cél:

A gyermek élményének és fantáziájának képi megnyilvánulása. Tér, forma és szín képzeinek gazdagítása. Válgják igényévé az alkotás, az önkifejezés és az őt körülvevő környezet esztétikus kialakítása és az őt ért esztétikai élmények befogadása.

Isten azért adott nekünk kezeket és érzékszerveket, hogy alkothassunk a magunk örömeire is. A különböző technikák felhasználásával a megismert bibliai történeteket is megjeleníthetjük, ezzel a gyermekek kommunikáló, térbeli tájékozódó képességét is fejlesztjük. Tér-, szín- és formaképzeiteket gazdagítjuk.

Feladataink:

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képkialakítás, a kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a tevékenység, és ennek az öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Egész nap folyamán biztosítjuk a lehetőséget a tevékenységhez, az eszközök elérhető helyen legyenek.

Különböző anyagokkal, munkafogásokkal, technikákkal ismertetjük meg a gyermekeket.

Minél több egyéni és közös élményszerzés, ezáltal a vizuális észlelés, emlékezés és képzelet pontosítása.

A tevékenységek minőségének és tartalmának fejlesztése.

Óvodánkban a rajzolás, mintázás, kézimunka spontán és szervezett formában történik. A gyermeki alkotások a belső kép gazdagságára épülnek. Lehetővé tesszük, hogy az elkezdett munkákat mindig befejezzék, azokat megőrizzük.

A bibliai történetek feldolgozásához igényes szemléltető eszközöket használunk, így ébresztgetve esztétikai érzéküket.

Elősegítjük, hogy a gyerekek a lelki nevelés területén megismert tartalmakat a rendelkezésükre álló eszközökkel szabadon és kreatív módon jeleníthessék meg.

5.5 Mozgás

Cél:

Az egészségmegőrzésen túl a természetes mozgáskedv fenntartása, a mozgás megszerettetése. A mozgás a gyermekek számára pozitív élményt nyújt, és újabb cselekvésre készíteti őket. Szeretnénk, ha a mozgás a gyermekek természetes igénye lenne a későbbiek folyamán is. Küldetésünk az óvodás korú gyermek szervezetének, testi képességeinek sokoldalú fejlesztése.

A testi és lelki egészség szoros kapcsolatából következik, hogy lelki nevelés nélkül a testnevelés sem lehet igazán hatékony. A jó közérzethez nem elég a testi képességek fejlesztése. Szükséges a belső harmónia biztosítása is. A keresztyén szemléletben a test és a lélek szerves egységet alkot.

Feladat:

- Rendszeres mozgással egészséges életvitel kialakítása
- Testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése. Mozgáskészség folyamatos alakítása (motoros képességek fejlesztés: erő, gyorsaság, állóképesség, koordinációs képességek, testséma- nagy és finommozgások fejlesztése)
- Mozgáson keresztül szociális képességek fejlesztése (társakhoz való alkalmazkodás, szabály- és feladattudat alakulása, együttműködő- és tolerancia képességük fejlesztése.)

A mozgásfejlesztés területei:

- Szabad játékban, a gyermek spontán, természetes mozgása közben.
- A konkrét fejlesztést szolgáló kötelező testnevelés foglalkozásokon.
- Mindennapos mozgás

Mozgásfejlesztés a szabad játékban:

A mozgás sokoldalú tevékenység, jelen van a szervezett foglalkozásokon, a mindennapos mozgáson túl a játékokban, a különböző nevelési területeken, a gondozási és önkiszolgáló tevékenységben. A játék során (csoportszobában ill. udvaron) igyekszünk megfelelő helyet, eszközöket és időt biztosítani mozgásra, mozgásos játékok gyakorlására. Feltételeink biztosítottak, mindkét épületben egy-egy jól felszerelt tornaszoba áll a gyermekek rendelkezésére, amelyet a nap bármely időszakában használhatnak. Az udvari játéktevékenységhez is korszerű, fából készült, esztétikus mozgásfejlesztő játékok segítik a gyermekek mozgásigényének kielégítését. Ezek a játékok nagymértékben elősegítik a kondicionális és koordinációs képességek fejlesztését. Lehetőség szerint sokat vagyunk a szabadban. Fűves-, gumitéglás- és betonos talaj egyaránt rendelkezésünkre áll, amely jó lehetőséget biztosít az edzésre, állóképesség növelésére. A szereken minimális korlátozással hagyjuk kísérletezni a gyerekeket, állandó felügyelet mellett.

Mozgásfejlesztés a kötelező foglalkozásokon:

A foglalkozások levezetésénél maximális lehetőséget nyújtunk, hogy mindenki egyéni tempójában gyakorolhasson, nagy hangsúlyt fektetünk a differenciált feladatok adására. A testnevelés foglalkozások anyagának összeállításánál a gyermekek természetes mozgását vesszük alapul. A játékot és játékosságot alapvető eszközként alkalmazzuk a testnevelésben.

A játék egy foglalkozáson belül sokszor megjelenik - a feladattól függően célként, vagy eszközként. Az egyes foglalkozások megtervezésénél figyelembe vesszük a csoport általános fejlettségét, fejlődési ütemüket.

A szervezett foglalkozásokon lehetőség van a fejlesztő program feladatainak fokozatos megvalósítására. A mozgásfejlesztés minden feladata beépíthető a kötelező foglalkozásokba. A mozgáson keresztül az értelmi struktúrák (pl.: szabálytudat kialakulása) és a szociális képességek is fejlődnek. Az észlelés területéről is beépíthető a foglalkozásokba az alaklítás, a kinesztetikus mozgásészlelés, térészlelés, térirányok fejlesztése. A verbális fejlesztő programból a testrészek, mozgások, téri irányok pontos és gyakori megnevezésére van mód. A foglalkozások tervezésénél fontos, hogy a fejlesztő feladatok természetesen illeszkedjenek a testmozgás anyagába.

Mindennapos mozgás

Az óvodai nevelés szerves része. Minden csoportban naponta lehetőséget kell biztosítani a rendszeres testmozgásra lehetőség szerint a szabadban, sáros, esős időszakban, a tornaszobában nyitott ablaknál. Tartalmát elsősorban a mozgásos játékok adják, amelyen a gyerekek szívesen és örömmel vesznek részt. Igénnyé és szokássá válhat a rendszeres mozgás. A vidám hangulatban végzett játékok kiváló lehetőséget nyújtanak a jó társas kapcsolatok alakulásához is. A játékok során fejlődik vizuális és verbális memóriájuk, szabálytudatuk valamint gyarapodik szókincsük. A mindennapos testmozgás során szívesen alkalmazzuk a lelki nevelés során tanult mozgással kísért énekeket, mondókákat.

5.6 A külső világ tevékeny megismerése

Cél:

Megismerni a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, és megtanulni ezek szeretetét és védelmét is.

A szűkebb és tágabb környezet spontán, közös és célirányos felfedezése által a környezettudatos magatartás kialakítása, fejlesztése. A matematikai tartalom mindent átfog, minden tevékenység segítője, közvetítője lehet a matematikai tartalmú ismeretek átadásának. Minél több érdekes problémahelyzetet kell létrehoznunk, ami aktivizálja a gyermekek logikus gondolkodását. E nevelési területen többek között a szülőföld, a néphagyományok, a szokások, a családi kultúra értékeinek megismerése, védelme és átörökítése is célunk. Törekszünk a német nemzetiség hagyományainak megismertetésére is a helyi német szervezetekkel együttműködve. A nemzetiség kultúrkincséből merített versek, dalok és énekes játékok megismertetésével a német nyelvhez való pozitív viszonyt igyekszünk kialakítani.

A keresztyén szellemiségű nevelésben a hasznosság, és az esztétikum elvén túl rámutatunk a környezetünkkel, embertársainkkal való felelősségteljes bánásmódra. A világ nem csak mint élettér jelentkezik számunkra, hanem olyan közegeként, amit ajándékba kaptunk Istentől. A teremtett világ nem a véletlenek sorozatának összessége, hanem egy tudatos alkotás eredménye. A világ fenntartója, a törvényszerűségek tervezője és működtetője a Teremtő Isten, aki szeretetből jónak alkotta a világot. Bár az természet elemeit nem tudjuk befolyásolni, azoknak sokszor kiszolgáltatottai vagyunk, de a gyerekeknek megtanítjuk, hogy

bízhatnak a természeti törvényszerűségek működésében, s végső soron Isten jóságos kezében lehetünk.

Feladat:

- A meglévő ismereteinek bővítése, rendszerezése, tudatosítása, pontosítása, a megismerési vágy fokozása.
- Logikus gondolkodás és matematikai képességek fejlesztése.
- Annak biztosítása, hogy a gyermekek matematikai ismereteiket természetes környezetben szerezhessék meg.
- Fő hangsúly a megismerésen van. Minél több érzékszervi és mozgásos tapasztalatszerzés útján bővüljenek ismereteik. Fontos az oldott, családi légkör, az ingerekben gazdag környezet.
- A teremtett világ törvényszerűségeinek megismertetése- fizikai, kémiai, biológiai működési elvek bemutatása a gyermekek életkorának megfelelően.
- A tevékenységek során tudatosítjuk a gyermekekben, hogy a világ Isten kezében van.
- Biztonságérzet és kötelességtudat fejlesztése.
- Az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a német nemzetiségi nyelvvel és kultúrával való ismerkedés, a kisebbség hagyományainak ápolása.

5.7 Munkajellegű tevékenységek

Cél:

A munkavégzéshez szükséges attitűdök kialakítása. A saját és mások tevékenységének elfogadására, elismerésére nevelés. A felelősségtudat, segítőkészség felébresztése.

Az ember tevékenysége több mint önfenntartás. Istenhez hasonlóan alkotásra képes. Ennek örömét a gyermek is átélheti a maga szintjén, ha létrehozhat valamit, ha kedve szerint alakíthatja a felnőtt segítségével környezetét.

Feladat:

Személyiségfejlesztés, munka-, és munkajellegű, játékos tevékenységgel. Társas kapcsolatok megélése, szabályok betartása. A közös tevékenység, munka során alakulnak ki a társas kapcsolatok, az erkölcsi szabályok és normák betartása segíti az együttműködést. A gyermek

mindennapi tevékenységének része a munka jellegű tevékenység, amely az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat, miközben egyre több tapasztalatot szereznek. Munka jellegű tevékenységeik során speciális ismereteket is szereznek és közben természetes módon fejlődnek.

Az óvodás gyermek még érdek nélkül örül munkája gyümölcsének. Vigyáznunk kell, hogy a munka fogalmába ne vigyük bele azt az általános nézetet, hogy az verejtékes és szükségszerűen rossz, és csak ellenszolgáltatásért érdemes végezni.

A gyermekek napi tevékenységében messzemenően figyelembe kívánjuk venni annak a lehetőségét, hogy a játékos keretek között végzett munka jellegű tevékenységek örömforrássá váljanak.

Munkajellegű tevékenységek:

Az óvodapedagógus segítségével, majd önállóan végeznek *önkiszolgáló munkát* a csoportban. Az *alkalomszerű megbízatásokat* a felnőttektől kaphatnak. Fontos, hogy mindig a fejlettségüknek megfelelő feladatot kapjanak. A közösségük érdekében végzendő munkafajta a *naposi munka*. Hozzájárul a gyermekek közötti társas kapcsolatok kialakításához. Fejlődik közben a kitartásuk a feladattudatuk. A *növény- és állatgondozás* a teremtett világ, a természet szeretetét erősíti a gyermekekben. Nevelőereje nagy hatású, mert erősíti a gyermekekben a munka játéktól eltérő jegyeit.

A munkajellegű tevékenység fejleszti a szükséges készségeket, képességeket. A gyermeki munka tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekekkel való együttműködést és folyamatos, konkrét, reális értékelést igényel az óvodapedagógustól.

5.8 A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Cél:

A gyermeki kompetenciák és képességek fejlesztése, megismerő attitűdök erősítése, a gyermek teljes személyiségének fejlesztése.

Feladat:

- A gyermekek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire épített tevékenységek, amelyek az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezett időkeretekben valósulnak meg.

- A különböző tevékenységek és élethelyzetek megteremtésével, gyakorlásával életkorhoz és egyéni élethelyzethez igazodó műveltségtartalmak közvetítése.
- Olyan tevékenységformák kialakítása, amelyek segítségével a gyermekek felfedezhetik és cselekvő tanulással sajátíthatják el a szükséges ismereteket és technikai eljárásokat.
- Az óvodapedagógus feladata a tanulásirányítás során, hogy személyre szabott pozitív értékelésével elősegítse a gyermek személyiségének kibontakozását.

A tanulás lehetséges formái:

- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati probléma- és feladatmegoldás;
- az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás.

A szabad témaválasztású játékos tanulás során a feldolgozandó témáknak nincs merev időhöz és alkalomhoz kötött kerete. Egy-egy tematika a gyermekek és az óvónő közös együtt tervezésével együtt munkálkodásával születik meg. A lényeges ebben az, hogy valódi tapasztalatok során, a szülői ház segítségével, új módon történik a tanulás, nem kizárólag az óvónő által összeállított terv alapján.

Az óvodapedagógus követi a gyermekek igényeit, a játék, a tanulás során megfelelő kereteket, alkalmakat és eszközöket biztosítva a gyermekcsoportnak.

Képességeik fejlesztésének tág teret biztosítanak a térképészeti kreativitást is fejlesztő lehetőségei. Játékaik, játékos tanulási helyzeteik során szabadon szerezhetnek valódi élethelyzetekben tapasztalatokat, fejlődhet problémamegoldó képességük. A hátrányos helyzetű gyermekek személyre szóló fejlesztését differenciáltan valósítjuk meg. A tehetséges gyermekeket segítjük abban, hogy érdeklődésük szerint több ismeretet sajátítsanak el, mint azonos korú társaik.

6 A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

Az óvoda pedagógiai programja meghatározza azokat a nevelési feladatokat, tevékenységeket, amelyek biztosítják a hozzánk járó gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítségét, melyek által minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez.

Az óvodánkba belépő gyermekek a nálunk töltött évek alatt elsajátítják mindazokat az ismereteket, és készségeket melyekre szükségük van az iskolás évek megkezdéséhez. Mivel nemcsak a látható világról, természeti és tárgyi környezetükről kapnak információkat, hanem a láthatatlan világról is, a bennük végbemenő lelki folyamatokra is nagyobb rálátást kapnak. Hozzásegítjük őket, hogy a későbbi életkorukban teljes világképük és kiegyensúlyozott lelki életük lehessen. Mivel természetes módon, az ösbizalom magatartásával fordulnak Isten felé, pszichésen nagyobb stabilitást érnek el.

Az óvodáskor végére várakozásunk szerint programunk segítségével olyan gyermekeket szeretnénk az óvodából elbocsátani, akik:

6.1 Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés területén

- Nyitottak a világ felé, érdeklődők tanulási lehetőség iránti vágy él bennük
- Empátiával, szeretettel fordulnak embertársaik felé
- Megfelelő szociális érettséggel képesek a változó helyzetek elfogadására
- Az iskolai tanulásban való aktív részvételhez megfelelő szintű fejlettséggel, önállósággal rendelkeznek
- Elsajátították a véleményalkotó képességet, megfelelő szintű önértékelésük van
- Tudnak önállóan döntést hozni problémahelyzetekben is
- Mernek felelősséget vállalni tetteikért
- Képesek az egyenrangú kapcsolatok kiépítésére
- Kreativitásuk és fantáziájuk megfelelően alakul, egyéni képességeik szerint
- A természet szeretete, környezetük óvása a teremtet világ őrzését is jelenti számukra
- Rendelkeznek a gyakorlati élethez szükséges alapvető képességekkel
- Lelki élet területén életkoruknak megfelelően jól tájékozódnak

- A vallásos élet formáit az életkorukban elvárható szinten alkalmazzák
- Ragaszkodnak egymáshoz, a felnőttekhez és óvodájukhoz, érzelmeiket ki is fejezik
- Fokozatosan igényükké válik a Tízparancsolat és a szeretet parancsolatának gyakorlása
- Segítenek egymásnak, érdeklődnek egymás iránt
- Számukra az ima a másokért való cselekvés és az Istennel való kapcsolat eszköze
- Képesek nyugodtan ülni, figyelmesen meghallgatni a felnőttek, gyerekek közléseit
- Konfliktusaik megoldására törekszenek a megbocsátás és bocsánatkérés mintájával
- Az Istenhez tartozás tényét örömmel éli meg a csoportban.

6.2 Anyanyelvi nevelés

- A gyerekek oldott, szeretetteljes, elfogadó környezetben anyanyelvüket egész nap szabadon gyakorolják.
- A hangok észlelése differenciálódik, beszédük egyre tisztább és érthetőbb.
- Kedvező mértékben gyarapszik a gyermekek szókincse, lehetőségük nyílik a választékos beszédre.
- Szívesen beszélnek gyermektársaikkal, felnőttekkel.
- Érdeklődők, megértik mások beszédét, másokat is meghallgatnak, kialakulóban van beszédfigyelmük.
- Figyelmük, koncentráció készségük fejlődik, gondolkodásuk fogalmi szintre jut.
- Természetesen alkalmazzák a bibliai történetekből megismert új szavakat, szófordulatokat.

6.3 Az egészséges életmód alakításának érdekében

- Ismerik és önállóan végzik egészségügyi szükségleteiket
- Önállóan tisztálkodnak, fogat mosnak, öltözködnek, helyesen használják a zsebkendőt
- Egyéni szükségletüknek megfelelően, önállóan szednek ételt, öntenek folyadékot.
- Készségszinten használják az evőeszközöket, kialakulnak kulturált étkezési szokásaik.
- Tudnak önállóan öltözni, vetkőzni, ruhájukat ki-be gombolják, cipőjüket befűzik, bekötik.

- A környezetükben igyekeznek rendet tartani, ruhájukat esztétikusan helyére teszik.
- Megfelelő mozgáskultúrával rendelkeznek, mely alkalmassá teszi őket az iskolai rend elfogadására
- Tisztában vannak a beszélgetés, a személyes kapcsolatok fontosságával és a közösség megtartó erejével, ismerik az Istenhez forduló ima felszültség oldó lehetőségét

6.4 Játék

- A gyermekek képesek egyazon játéktémában huzamosabb ideig együtt játszani
- A játszó csoportok között jó, társas kapcsolat alakul ki egymás játékát kiegészítik.
- Egymás szerepjátékát segítik, képesek szerepet vállalni, megosztani, arról lemondani
- Elképzeléseiknek megfelelően játékeszközöket készítenek, azokat játékukban alkalmazzák /dramatizálás, bábozás/.
- Készek bonyolult építmények létrehozására.
- Kedvelik a szabályjátékokat, és törekszenek a normák betartására.
- Társas viselkedésükben megjelennek az emberi együttélés alapvető szabályai.

6.5 Verselés, mesélés

- A gyermekek kérik és várják a mesét, verset, örömmel hallgatják a bibliai történeteket.
- Szívesen mondogatnak rigmusokat, verseket, mondókákat.
- Szívesen mesélnek, báboznak és jelenítenek meg dramatikus játékkal egyszerűbb meséket.
- Beszédfegyelmeük, szókincsük fejlődik.
- Fejlődik gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, szándékos figyelmük.
- A megismert bibliai történetek, mesék hatására kialakul magatartási kultúrájuk

6.6 Ének-zene, énekes játék, gyermektánc

- Önállóan és örömmel kezdeményeznek dalokat, mondókákat, játszanak dalos játékokat.
- Próbálkoznak az egyedüli énekléssel is. Az éneklés belső igényükké válik.
- Esztétikus szép mozgásra törekednek.
- A zenehallgatásra szánt műveket egyre nagyobb figyelemmel hallgatják.
- Megkülönböztetik a zenei fogalom párokat. (mély-magas, gyors-lassú, halk-hangos)
- Egyre jobban érzik az egyenletes löktetést és a dalok ritmusát.
- Örömmel vesznek részt az éneklő egyházi környezetben.
- Hétköznapi tevékenységeik során a világi és egyházi énekkincset használják.

6.7 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

- Rácsodálkoznak a szépre, tudnak gyönyörködni benne.
- A felkínált eszközöket készségszinten kezelik, élményeiket a vizuális nyelv segítségével is ki tudják fejezni.
- A megismert technikákat változatosan, és egyre nagyobb önállósággal alkalmazzák.
- Bátran használják és keverik a színeket.
- Az emberábrázolásban megjelennek a részletek.
- Tevékenyek, ötletesek a téralakításban.
- Örömeiket lelik saját- és társaik az alkotásaiban.

6.8 Mozgás

- Szeretik és igénylik a mozgást.
- A csoportszobában, az udvaron, a szabadban önállóan is megtalálják azokat a mozgáslehetőségeket, amelyek élvezetet nyújtanak számukra.
- Betartják a szabályokat, a balesetek elkerülése érdekében, vigyáznak önmagukra, és társaikra.
- Törekcsenek a gyakorlatok pontos, esztétikus végrehajtására. (gimnasztika)
- Növekszik teljesítőképességük, mozgásuk összerendezettebb, ügyesebb, megfelelő ritmusúvá válik.

- Cselekvőképességük egyre gyorsabb, mozgásuk egyre kitartóbb, erősödik akaraterejük.
- Megismerik saját képességeik lehetőségeit és korlátait.
- A környezetükben segítségre szoruló társakkal szeretettel, együttérzéssel törődnek.

6.9 A külső világ tevékeny megismerése

Óvodásaink egy-egy témakör több szempontú feldolgozása során, komplex ismeretre tesznek szert.

Tapasztalataikat aktívan befolyásolják, ezzel gondolkodási képességeik konstruktívan fejlődnek.

Maradandó tudásra tesznek szert, melyet az élethelyzetekben való tanulás biztosít.

Egy-egy feladat számunkra az összefüggések, következtetések lehető legtöbb vonatkozását tárja fel.

Felismeri a mennyiségi, alaki-, nagyságbeli- és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemlélete.

Egyéni képességeik fejlődése során énképük, a teremtet és a láthatatlan világhoz való viszonyuk életkoruknak megfelelően

6.10 Munkajellegű tevékenységek

- Az önmagukkal kapcsolatos minden tevékenységet önállóan végzik.
- A közös munkákat önként vállalják, pontosan teljesítik.
- A naposi teendőket önállóan, igényesen végzik.
- Az egyéni megbízatásokat szívesen teljesítik.
- Észreveszik, ha a társaiknak, vagy egy felnőttnek segítségre van szüksége.
- Megtanulják a különböző munkák során használt eszközök helyes, balesetmentes használatát.
- Részt vesznek környezetük rendjének megtartásában.
- Óvják, védik és gondozzák a környezetükben élő élőlényeket.
- Az alkotó munka megtapasztalt örömeivel készülnek az iskolai feladatokra.

6.11 A tevékenységekben megvalósuló tanulás

- Meglátják, és élvezik a környezetükben rejlő szépségeket, ragaszkodnak szülőföldjükhöz.
- Óvják, védik környezetüket, vigyáznak a rendre, szándékosan nem bántják az élőlényeket.
- Észreveszik a környezetben és természetben lévő egyszerű ok-okozati összefüggéseket.
- Aktívan részt vesznek a hagyományok ápolásában.
- Tudják a személyes adataikat, lakcímüket.
- Ismerik a környezetükben élő növény és állatvilágot.
- Gyakorolják az elemi közlekedési szabályok betartását.
- Szívesen számlálgatnak, méregetnek, ismernek egyszerű matematikai kifejezéseket.
- Tudnak összehasonlítani mennyiség, méretkiterjedés, forma, és szín szerint.
- Megkülönböztetik a jobbra-balra irányokat, értik a helyet kifejező névutókat.
- Az őket érdeklő problémákat belső késztetés hatására igyekeznek megoldani.
- Törekcszenek a pontosságra.
- Ismerik a Kulturparancs (Móz.1.28) lényegét
- Tisztában vannak emberségük határaival, de a tőlük elvárható felelősségével is.
- A világ számukra Isten teremő jóságának megmutatkozása
- Személyiségük sérülése nélkül képesek lesznek eleget tenni az iskolai követelményeknek.
- A gyermekek ismeretei segítsék elő a kudarcok elkerülését az iskolában.

7 GYERMEKVÉDELEM

Gyermekevédelmi munkánk szervezésében irányadónak tekintjük a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról alkotott 1997 XXXI. törvényt, és az önkormányzat szociális ellátásáról szóló 14/1997. IV. 21. számú MÖK rendeletét. A gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység átfogja az óvodai – majd az iskolai évek egészét azzal a céllal, hogy biztosítsuk a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, védő-óvó, intézkedéseket tegyünk a rászorulóknak érdekében, öröködjünk a veszélyeztetett és a hátrányos helyzetű gyerekek elviselhető életlehetőségei felett.

Célunk, hogy évenként feltárjuk azokat a körülményeket, amelyek óvodásaink családi helyzetét hátrányosan érintik, illetve veszélyeztetik.

Legfontosabb feladataink:

- A családok szociokulturális helyzetének megismerése
- A gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges környezet és nevelési légkör biztosítása, testi épségük óvása az óvodában és a családban.
- Egészségi állapotuk figyelemmel kísérése – szükség esetén szakorvosi ellátás javasolása.
- Kötelességünk intézkedést tenni, a gyermeket veszélyeztető helyzetben.
- Kiemelt figyelmet kell fordítanunk, és segítséget kell nyújtani a cigány etnikumból érkező gyermekeknek a szociális, kulturális, hátrányaik csökkentése érdekében, a szabályok normák megértéséért, elfogadásáért.
- A gyermekvédelmi munka, a veszélyeztetettség felderítése és figyelemmel kísérése, a prevenció és a Gyermekvédelmi törvény ismerete minden óvónő kiemelt feladata, melyet a gyermekvédelmi felelős segít, az intézményvezető koordinál a megfelelő intézmények és szakemberek igénybevételével.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

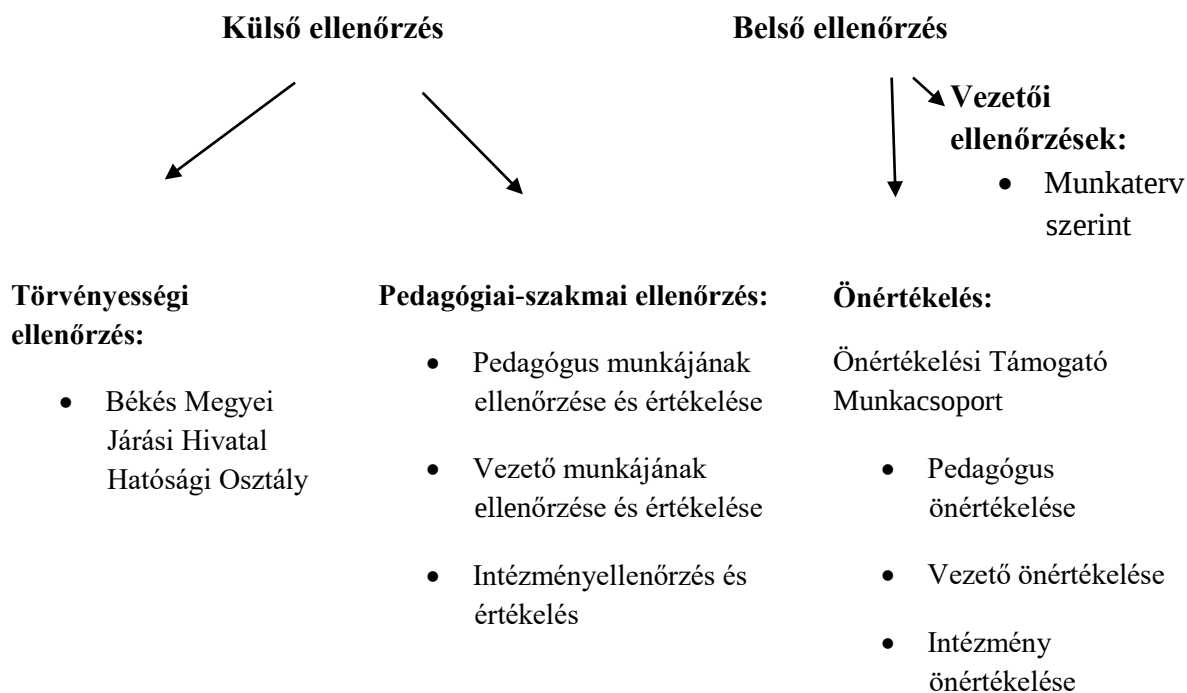
Segíti az óvoda pedagógusainak gyermekvédelmi munkáját. Év elején tájékoztatják a szülőket, hogy milyen problémával, hol és milyen időpontban fordulhatnak hozzá, továbbá, hogy az óvodán kívül milyen gyermekvédelmi feladatot ellátó intézményt kereshetnek fel. Havi rendszerességgel részt vesz a Családsegítő és Szociális Szolgálat kerekasztal-megbeszélésein. Vezeti a gyermekvédelmi naplót, évenként beszámolót készít.

8 PROGRAMUNK BEVÁLÁSÁNAK ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE - INTÉZMÉNYI ÖNÉRTÉKELÉS

Pedagógiai Programunk bevalásának ellenőrzési és értékelési rendszerének célja, hogy az óvodánkba járó gyermekek személyiségfejlődését a lehető legtökéletesebb módon biztosítsuk.

Az ellenőrzés folyamatát, a rendszer jogszerű működésének és hatékonyságának alapjait, a program tartalmi elemeit a vonatkozó törvények alapján határoztuk meg.

Az ellenőrzés és értékelés rendszere:

Az intézményi önértékelés alapját képező saját, egyedi elvárás-rendszerünket az Önértékelési Szabályzat tartalmazza.

Pedagógiai programunk megvalósulásának hatékonyságát elsősorban

- a kijelölt célok megvalósulása,
- az óvodás gyermekek személyiségének fejlődése és eredményeik,
- valamint a szülők elégedettsége igazolja vissza.
- A kijelölt célok megvalósulását a külső és belső ellenőrzés igazolja vissza.
- A gyermekek fejlődését megfigyelés és értékelés erősíti meg.
- A szülők elégedettségre elégedettségi kérdőívek adnak választ.

A pedagógiai program bevalásának ellenőrzése és értékelése során a fent említett bevalási vizsgálatok segítségével szerzett adatokat, tapasztalatokat, véleményeket, eredményeket, értékeket feldolgozzuk, elemezzük, értékeljük és következtetéseket vonunk le.

A pedagógiai program módosításának okai

1. A bevalási vizsgálat alapján kívánatossá válik
2. Az Óvodai nevelés országos alapprogramjának változása, törvényi, jogszabályi változások
3. Fenntartói koncepció változása
4. Szervezeti átalakítás
5. A nevelőtestület más program bevezetéséről dönt
5. Működési feltételek alapvető változása

9 A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény

2012. évi CXXIV. Törvény a nemzeti köznevelésről szóló 2011. törvény módosításáról

229/2012. (VIII.28.) Korm. rendelete a nemzeti köznevelésről szóló 2011. törvény végrehajtásáról

A Magyarországi Evangélikus Egyház 2005. évi VIII. törvény az Egyház intézményeiről

1990. évi törvény a lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházakról

2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól

1997. évi XXXI. tv. a Gyermek védelemről és gyámügyi igazgatásról

2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és az esélyegyenlőségének biztosításáról

20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról.

32/2012.(X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról.

A kormány 363/2012.(XII.17.) kormányrendelete Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

Az Óvoda hatályos Alapító Okirata

Az Óvoda hatályos szabályzatai

10 TANULMÁNYOZOTT ÉS FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Biblia / Magyar Bibliatanács kiadványa Bp. 1990.
2. Az óvodai nevelés országos alapprogramja (363/2012.XII.17.)
3. Adjunk esélyt gyermekeinknek a teljesebb életre!(Kiegészítő óvodai program1992.)
4. Mindennap Jézussal... Módszertani segédkönyv (Luther Kiadó 2010.)
5. Óvoda a közoktatás rendszerében (Dr. Szüdi János)
6. Balogh- Becsei- Dancsóné- Vargáné: Anyanyelvi kommunikációs fejlesztés.
7. Bakonyiné Vincze Ágnes – Nagyné Karza Ilona: Mozgás – öröm a szabadban
8. Bruno Bettelheim: A mese bűvölete és a bontakozó gyermeki lélek
9. Bújj, bújj zöld ág... népi gyermekjátékok
10. Deli Andrásné – Nagy Jenőné: Útmutató a Nemzeti Etnikai Kisebbségi Óvodák Helyi Nevelési Programjának elkészítéséhez
11. Dömötör Tekla: Magyar népszokások
12. Dr. Bondár Zsuzsanna: Testnevelési Foglalkozások alapvető mozgásanyaga
13. Dr. Buda Béla: A személyiségfejlődés és a nevelés szociálpszichológiája
14. Dr. Gósy Mária: Beszéd és beszédviselkedés az óvodában
15. Dr. Juharosné Molnár Piroska: Pedagógiai bábjáték
16. Dr. Tótszöllősiné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában, Mozgásfejlesztés a szabadban
17. Fábíán Katalin: Helyi program az óvodavezetés oldaláról tekintve
18. Fabóné- Faggyasné: Zöld napok az óvodában
19. Falvay Károly: Ritmikus mozgás – énekes játék
20. Forrai Katalin: Ének az óvodában
21. Gaál Sándorné – Gyarmati Zoltánné: Programterv az óvodai testneveléshez
22. Gaál Sándorné – Kunos Andrásné: Testnevelési játékok anyaga és tervezése az óvodában
23. Gyopáros Zsuzsa: Néphagyományaink óvodásoknak
24. Kovács György – Bakosi Éva: Játék az óvodában
25. Lázár Katalin: Népi játékok
26. Ludánszkiné Szabó Éva: Óvodai zenei hagyományápolás - népszokások
27. Mérei Ferenc – V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan
28. Nagy Jenőné: Helyzetelemzés, önmeghatározás, döntés, Óvodai programkészítés, de hogyan? Csak tiszta forrásból. Óvodatükör

29. Pappné Farnadi Tamara: „Tücsök koma hegedül...” /zenei naptár óvodásoknak/
30. Patócs Béláné: Mozgásműveltség Fejlesztő Óvodai Nevelési Program
31. Pereszlényi Éva – Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Játék, mozgás, kommunikáció
32. Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolába
33. Vargáné Biharvári Gabriella: Játékos természetvédelem
34. Vésztői Négyszínvirág helyi nevelési program
35. Villányi Györgyné: Az óvodai nevelés tartalmi munkájának jellemzői változó világunkban
36. Zilahi Józsefné: Mese az óvodában, Óvodai nevelés játékkal, mesével
37. A fogyatékos gyermekek óvodai nevelésének irányelve MKM Bp. 1997.
38. Nagy Jenőné: Csak tiszta forrásból. JNSZM Ped. Intézet 1997.
39. Kondacs Mihályné Podmaniczky Mária: Vizuális nevelés az óvodában. Bp. Calibra 1993.
40. Óvodapedagógia. Szerkesztette: Dr. Kovács György, Nemzeti Tankönyvkiadó 1994.
41. A bölcsődei nevelés – gondozás országos alapprogramja
42. Projektrendszer I-II. - Óvodai nevelés 1999. Pálfi Sándor
43. Hogyan tanítsunk hittant? / Vallásdidaktika /
44. Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel - Nagy Jenőné
45. Óvodai nevelés játékkal, mesével - Zilahi Józsefné
46. Lépésről-lépésre minősített óvodai program
47. Pedagógia Luthernél - Fordította: Révész Rita
48. 365 történet a Bibliából gyermekeknek
49. Egyperces bibliai történetek- Ószövetség, Újszövetség – Shari Lewis
50. Bibliai képeskönyv -Corvina 1987
51. Mindennap Jézussal... -Énekes füzet gyerekeknek – Győri Gábor Ádám
52. Hinni, tanítani, nevelni - Ottó Schaudé 1993
53. Jöjjetek gyermekek...- C. H. Spurgeon 1993
54. Engedjétek hozzám a gyerekeket -Lugosi Lászlóné gyűjteménye
55. Gyermekek imádságos könyve - Chirstine Harder Tangvald
56. Az óvodáskorú gyermek /VISZ 1991./
57. Isten kezében /Evangélikus hittankönyv/

11 ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT

Pedagógiai programunk 2020. szeptember 1-jén lép életbe.

Érvényességi ideje: visszavonásig.

A pedagógiai program módosításának okai:

1. A bevéltási vizsgálat alapján kívánatossá válik
1. Az Óvodai nevelés országos alapprogramjának változása, törvényi, jogszabályi változások
3. Fenntartói koncepció változása
2. Szervezeti átalakítás
3. A nevelőtestület más program bevezetéséről dönt
4. Működési feltételek alapvető változása

A nyilvánosság biztosítása:

Pedagógiai programunk *óvodánk honlapján olvasható* és az óvoda előterében is megtekinthető.

Honlap: <http://katicaovi.lutheran.hu>

12 LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Véleményezési jog gyakorlása

a.) A Nkt. 25. §-a szerint biztosított jogánál fogva a „Katicabogár” Evangélikus Óvoda **szülői közössége** (SZK) az intézmény Pedagógiai programjának tartalmát szülői értekezleten megismerte, véleményezte, annak tartalmával egyetért. *Határozatszám: SZK-1/2022 (IV.11.)*

b.) A „Katicabogár” Evangélikus Óvoda Pedagógiai programjának tartalmát az Igazgatótanács tagjai megismerték, véleményezték. Az **Igazgatótanács** a dokumentumot elfogadásra javasolja. *IT-3/2022.(IV.08.)*

Elfogadó határozat

A intézmény **nevelőtestülete** a Pedagógiai program tartalmát megismerte, megvitatta, és a módosítását elfogadta. *2022/NT-1 (II.17.)*

Jóváhagyás

A **Magyarországi Evangélikus Egyház**, mint fenntartó a Pedagógiai program tartalmát megismerte és jóváhagyta. *99/2022. (VI. 08.) NOB határozat*